

Seksting, impulzivnost i rizična ponašanja studenata

Namjesnik, Lucija

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zadar / Sveučilište u Zadru**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:162:825101>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-20**

Sveučilište u Zadru
Universitas Studiorum
Jadertina | 1396 | 2002 |

Repository / Repozitorij:

[University of Zadar Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJ

Sveučilište u Zadru

Odjel za psihologiju

Preddiplomski sveučilišni studij psihologije (jednopedmetni)

Lucija Namjesnik

Seksting, impulzivnost i rizična ponašanja studenata

Završni rad

Zadar, 2022.

Sveučilište u Zadru

Odjel za psihologiju
Preddiplomski sveučilišni studij psihologije (jednopedmetni)

Seksting, impulzivnost i rizična ponašanja studenata

Završni rad

Student/ica:

Lucija Namjesnik

Mentor/ica:

dr.sc. Arta Dodaj

Zadar, 2022.

Izjava o akademskoj čestitosti

Ja, **Lucija Namjesnik**, ovime izjavljujem da je moj **završni** rad pod naslovom **Seksting, impulzivnost i rizična ponašanja studenata** rezultat mojega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na izvore i radove navedene u bilješkama i popisu literature. Ni jedan dio mojega rada nije napisan na nedopušten način, odnosno nije prepisan iz necitiranih radova i ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem da ni jedan dio ovoga rada nije iskorišten u kojem drugom radu pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj, obrazovnoj ili inoj ustanovi.

Sadržaj mojega rada u potpunosti odgovara sadržaju obranjenoga i nakon obrane uređenoga rada.

Zadar, 2022.

Sadržaj

Sažetak	1
Summary	2
1. Uvod	3
1.1 Uvod	3
1.2 Definicija i klasifikacija sekstinga	4
1.3 Raširenost sekstinga	6
1.4 Razlike u motivima sekstinga s obzirom na spol	8
1.5 Seksting i impulzivnost	9
1.6 Seksting i rizična ponašanja	10
1.7 Cilj istraživanja	12
2. Problemi i hipoteze	13
3. Metoda	14
3.1 Sudionici	14
3.2 Instrumenti	14
3.3 Postupak prikupljanja podataka	17
4. Obrada rezultata	18
5. Rezultati	19
5.1 Prevalencija i motivi	19
5.2 Korelacijska analiza	21
5.3 Regresijska analiza	22
6. Rasprava	23
7. Zaključci	32
8. Literatura	33

Sažetak

Porast raširenosti društvenih mreža i prijenos svakodnevnih interakcija u digitalnu sferu pogodovao je razvoju sekstinga kao novog psihološkog konstrukta koji je tek u začetcima sustavnog istraživanja. Sumiranjem prethodno navedenih nalaza postoji potencijalna, ali još uvijek nedovoljno istražena pozitivna povezanost između impulzivnosti i sekstinga s jedne, a uključivanja u rizična ponašanja i sekstinga s druge strane. Cilj ovog istraživanja bio je ispitati raširenost i motive sekstinga, kao i odnos sekstinga, impulzivnosti i rizičnog ponašanja kod studenata. Na uzorku studenata ($N_{\text{muškaraca}}=51$, $N_{\text{žena}}=154$) u razdoblju predodraslosti ($M_{\text{dobi}}=22.33$, $SD_{\text{dobi}}=2.81$) iz Republike Hrvatske primijenjen je Upitnik o sekstingu i motivima sekstinga (SBMQ, Del Rey i sur., 2021) sastavljen od subskala slanja, motiva slanja, identifikacije žrtava nekonzenzualnog prosljeđivanja, primanja, prosljeđivanja i motiva prosljeđivanja, zatim Skraćena skala impulzivnog ponašanja (S-UPPS-P, Cyders i sur., 2014) sastavljena od subskala negativne hitnosti, pozitivne hitnosti, traženja uzbuđenja, nedostataka ustrajnosti i nedostatka promišljanja te Skala procjene rizičnog ponašanja (ARQ, Skaar, 2009) gdje je korištena subskala učestalosti rizičnog ponašanja. Ukupno 86.83% studenata i studentica se u posljednjih 12 mjeseci uključilo u slanje seksualnog sadržaja, 91.22% je primilo seksualni sadržaj, a 20% je prosljedilo ili podijelilo tuđi sadržaj. Studenti u prosjeku češće primaju seksualni sadržaj u odnosu na studentice, ali nije utvrđena statistički značajna razlika u učestalosti slanja i prosljeđivanja između studenata i studentica. Nadalje, nije utvrđena statistički značajna razlika u motivima slanja i prosljeđivanja između studentica i studenata. Utvrđena je statistički značajna pozitivna povezanost između primanja seksualnog sadržaja i rizičnog ponašanja, između traženja uzbuđenja i rizičnog ponašanja te između nedostatka promišljanja i rizičnog ponašanja. Statistički značajni prediktor za slanje seksualnog sadržaja je negativna hitnost, a za primanje muški spol, ali nije utvrđen statistički značajan prediktor za prosljeđivanje seksualnog sadržaja. Dobiveni rezultati raspravljaju se u okvirima dosadašnje literature u području sekstinga, nakon čega je navedena praktična primjena i ograničenja provedenog istraživanja, kao i smjernice za buduća istraživanja.

Ključne riječi: seksting, impulzivnost, rizično ponašanje, spol

Summary (Sexting, impulsivity and risky behavior in students)

The increase in prevalence of social networks and the transfer of everyday interactions to the digital sphere has favored the development of sexting as a new psychological construct that is only in the beginning of systematic research. By summarizing the aforementioned findings there is a potential, but still insufficiently researched, positive connection between impulsivity and sexting on the one hand, and engaging in risky behaviors and sexting on the other hand. The aim of this research was to examine the prevalence and motives of sexting, as well as the relationship between sexting, impulsivity and risky behavior among students in preadulthood ($N_{\text{male}}=51$, $N_{\text{female}}=154$, $M_{\text{age}}=22.33$, $SD_{\text{age}}=2.81$). The Questionnaire on Sexting and Sexting Motives (SBMQ, Del Rey et al., 2021) composed of subscales of sending, sending motives, identification of victims of non-consensual forwarding, receiving, forwarding and forwarding motives, then the Abbreviated Scale of Impulsive Behavior (S-UPPS-P, Cyders et al., 2014) composed of subscales of negative urgency, positive urgency, excitement seeking, lack of persistence and lack of reflection and the Risky Behavior Assessment Scale (ARQ, Skaar, 2009), where the frequency of risky behavior subscale was used. A total of 86.83% of male and female students engaged in sending sexual content in the last 12 months, 91.22% received sexual content, and 20% forwarded or shared other people's content. On average, male students receive sexual content more often than female students, but no statistically significant difference was found in the frequency of sending and forwarding between male and female students. Furthermore, no statistically significant difference was found in the motives for sending and forwarding between male and female students. A statistically significant positive correlation was found between receiving sexual content and risky behavior, between excitement seeking and risky behavior, and between lack of premeditation and risky behavior. Statistically significant predictor for sending sexual content is negative urgency, and for receiving male gender, but statistically significant predictor for forwarding sexual content was not determined. The obtained results are discussed within the framework of the existing literature in the field of sexting, after which the practical application and limitations of the conducted research are stated, as well as guidelines for future research.

Keywords: sexting, impulsivity, risky behavior, gender

1.1 Uvod

Informacijsko-komunikacijska revolucija posljednjih nekoliko godina nesumnjivo doseže svoj vrhunac (Pavin, 2019). Danas sveprisutne nove tehnologije omogućuju razvoj novih oblika društvenih aktivnosti mladih, istodobno prenoseći intimne veze u digitalnu sferu putem društvenih mreža i aplikacija za komunikaciju (Renfrow i Rollo, 2014). Razdvajanje stvarnog života od virtualnog postalo je gotovo nemoguće, što za posljedicu ima da virtualni svijet postaje ekstenzija svakodnevnog života mladih ljudi (Van Doorn, 2011). Mediji se ne upotrebljavaju samo za komunikaciju te nove načine razvoja i održavanja veza, već i za stvaranje virtualne slike o sebi i stjecanje popularnosti kroz pozitivnu samopromociju (Simpson, 2013). S druge strane, dostupnost različitih neprimjerenih i potencijalno uznemiravajućih sadržaja te osjećaj anonimnosti na internetu često mogu dovesti do mnogih opasnosti i rizičnih ponašanja (Buljan-Flander i sur., 2004). Posljednje desetljeće okarakterizirano je sveprožimajućom seksualizacijom kulture (Vrselja i sur., 2015). Ovaj fenomen očituje se u različitim sferama društva, uključujući promoviranje pornozvijezda i promicanje tzv. „*porno-chic*“ estetike u medijima (Ringrose i sur., 2012). Nedavna eksplozija online pornografije, društvenih mreža i aplikacija za pametne telefone omogućuje prijenos svakodnevnih ponašanja u digitalnu sferu, a aplikacije za online sastanke interaktivne i praktične prirode dodatno proširuju i mogućnosti za raznolika seksualna iskustva i istraživanje vlastite seksualnosti (Renfrow i Rollo, 2014). U kontekstu ovih promjena u društvu, kao i promjena u percepciji seksualnosti, aktivnost razmjene seksualno eksplicitnih sadržaja putem elektroničkih medija (seksting) postala je sastavnim dijelom seksualnog ponašanja.

Iako je seksting relativno novi oblik komunikacije i interakcije, radi se o vrlo učestalom ponašanju koje često može biti povezano s različitim rizicima (Barrense-Dias i sur., 2017). Uobičajeni rizici sekstinga uključuju mogućnost odbacivanja ili ponižavanja, širenje privatnih intimnih informacija drugima, pritisak od strane drugih na seksting, ali i činjenicu da se sadržaj naknadno može podijeliti i s onima kojima nije primarno namijenjen (Chalfen, 2009; Siegle, 2010; Kričkić i sur., 2017). Reyns i suradnici (2013) navode da sudjelovanje u sekstingu može rezultirati rizičnim posljedicama koje nadmašuju narušeni ugled i zakonske posljedice za seksting s maloljetnicima. Kao jedan od većih rizika sekstinga također se često naglašavaju potencijalne štetne pravne posljedice s kojima se pojedinac može suočiti zbog nekonsenzualnog dijeljenja tuđeg eksplicitnog sadržaja (Chalfen, 2009). Istraživanjem sekstinga među studentima, utvrđeno je da

sudjelovanje u sekstingu također povećava vjerojatnost kiberviktimizacije (Raguž i sur., 2021). S ciljem validacije sekstinga kao rizičnog ponašanja s kontingentnim negativnim posljedicama, utvrđeno je da se čak 90% ispitanika složilo da ljudi općenito žale nakon slanja seksualnog sadržaja te se zaključuje da negativna očekivanja i potencijalni negativni ishodi povezani sa sekstingom, nude opravdanje za sagledavanje sekstinga kao potencijalno rizičnog ponašanja (Dir, 2012). Naposljetku, Dake i suradnici (2012) navode da je seksting pozitivno povezan sa sudjelovanjem u rizičnim ponašanjima, uključujući i visokorizična seksualna ponašanja.

Odnos između sekstinga i rizičnog ponašanja može biti dodatno naglašen postojanjem osobina ličnosti koje su čimbenici rizika i za seksting i za stupanje u spolne odnose (Xu i sur., 2016). Osobnost može imati bitnu ulogu u modeliranju načina na koji osobe komuniciraju u online okolini, što također uključuje i modeliranje samog sekstinga, a osobine ličnosti poput impulzivnosti često se spominju kao medijator između sekstinga i sudjelovanja u rizičnim ponašanjima (Sesar i Dodaj, 2020). Traženje uzbuđenja i impulzivno donošenje odluka su također dvije ključne osobine ličnosti koje se često povezuju i s visokorizičnim seksualnim aktivnostima (Charnigo i sur., 2013). S obzirom na ovaj teorijski okvir, uvod prati različite nalaze o povezanosti sekstinga s rizičnim ponašanjem i impulzivnošću.

1.2 Definicija i klasifikacija sekstinga

Riječ seksting izvedenica je od engleskih riječi „sex“ i „texting“. Upotreba i definiranje ovog termina variraju ovisno o vremenu kada su nastale definicije te o autorima koji su se bavili istraživanjem ovog fenomena (Klettke i sur., 2014). Definicije sekstinga razlikuju se u terminima akcije (slanje, primanje i prosljeđivanje), vrstama sadržaja (poruke, fotografije i videozapisi), seksualnim obilježjima pošiljatelja i načinima prijenosa sadržaja (Barrense-Dias i sur., 2020).

Ovisno o kriteriju, postoji nekoliko vrsta klasifikacije sekstinga. Najuobičajenija i najčešće korištena je podjela na primarni i sekundarni seksting (Sesar i Dodaj, 2020). Primarni seksting podrazumijeva konsenzualno slanje osobnih fotografija seksualnog sadržaja drugima, dok se sekundarni odnosi na prosljeđivanje seksualno eksplicitnog sadržaja drugima, pod uvjetom da se na fotografijama ne nalazi osoba koja ih prosljeđuje. Za razliku od primarnog, sekundarni seksting nije nužno uvijek konsenzualan (Calvert, 2009). Nadalje, Wolak i suradnici (2012) predlažu

tipologiju problematičnog i eksperimentalnog sekstinga, naglašavajući razliku u štetnosti između ova dva tipa. Problematični seksting uključuje kriminalne elemente i/ili elemente zlostavljanja te se kao takav smatra rizičnim ponašanjem. Odnosi se na uključivanje odraslih u razmjenu seksualno eksplicitnih sadržaja s maloljetnicima ili na nasilna ponašanja poput seksualnog zlostavljanja, iznuđivanja, prijatnji i nekonsenzualnog prosljeđivanja sadržaja drugima. Eksperimentalni seksting, s druge strane, podrazumijeva slanje eksplicitnih sadržaja prijateljima ili intimnom partneru u kontekstu romantične veze ili traženja uzbuđenja. Ne može se tvrditi da ovakva ponašanja izlaze izvan okvira uobičajenih obrazaca ponašanja koji uključuju flert, traženje potencijalnih partnera i eksperimentiranje sa seksualnošću (Wolak i Finkelhor, 2011). Temple i Choi (2014) dijele seksting na aktivni i pasivni, s time da se aktivni odnosi na kreiranje, slanje i objavljivanje seksualno eksplicitnih sadržaja drugima, dok se pasivni seksting odnosi na primanje istih. Sesar i suradnici (2019) predlažu četverokomponentni model sekstinga, prema kojem se razlikuju četiri oblika sekstinga ovisno o dinamičnim motivacijskim aspektima i komponentama sekstinga (sadržaj poruke, stupanj eksplicitnosti sadržaja, format komunikacije i stupanj konsenzusa). Prema ovim kriterijima, seksting se dijeli na relacijski, reaktivni, prisilni i nasilni seksting. Relacijski seksting karakterizira dobrovoljna razmjena različitih formata seksualno eksplicitnih sadržaja s namjerom poticanja ili održavanja intimnosti i veze s (potencijalnim) partnerom. Reaktivni seksting odnosi se na slanje, primanje, objavljivanje i prosljeđivanje sadržaja različitih stupnjeva seksualnosti s ciljem samoistraživanja i samoizražavanja ili popularnosti među vršnjacima. Prisilni seksting uključuje dijeljenje seksualno eksplicitnog sadržaja uzrokovano pritiskom vršnjaka ili (potencijalnog) partnera. Nasilni seksting ima svrhu nanošenja štete drugome, a podrazumijeva zahtijevanje slanja seksualno eksplicitnih sadržaja, njihovog prosljeđivanja drugima ili javnog objavljivanja bez dopuštenja osobe koja je sadržaj poslala (Sesar i sur., 2019).

Postojeći teorijski modeli sekstinga grupiraju se prema dvama okvirima razumijevanja prema kojima se može smatrati ili devijantnim ili normalnim ponašanjem (Dodaj i Sesar, 2020). U kontekstu značenja sekstinga, stavovi su također podijeljeni oko toga je li seksting uobičajeno ponašanje koje se može promatrati kao suvremeni način intimne komunikacije ili pak rizično ponašanje koje za sobom nosi određene negativne posljedice i može se smatrati devijantnim (Döring, 2014). Osobe koje se uključuju u seksting, jednako kao i one koje se suzdržavaju od sudjelovanja, slažu se da seksting nosi znatne rizike. Ipak, oni koji ne žele sudjelovati u sekstingu

identificiraju ovaj rizik kao svoj primarni razlog za izbjegavanje prakticiranja sekstinga, dok s druge strane oni koji sekstaju pokušavaju minimalizirati uočene rizike strateškim kontroliranjem razmijenjenih sadržaja. Svrstavanje sekstinga u devijantna ponašanja može se opravdati ako se smatra kriminalnim ponašanjem koje rezultira viktimizacijom, ako je korištena seksualna prisila ili pritisak na dijeljenje eksplicitnih sadržaja ili pak ako se šalje neželjeni sadržaj, što se tumači kao oblik seksualnog uznemiravanja (Reyns i sur., 2014). S druge strane, u prilog perspektivi da je seksting normalno ponašanje ide činjenica da se seksting najčešće odvija između romantičnih partnera (Lenhart, 2009) kao strategija održavanja i poboljšavanja odnosa ili oblik predigre (Delevi i Weisskirch, 2013).

1.3 Raširenost sekstinga

Seksting je složena tema, a utvrđivanje njegove raširenosti je prvi korak u sistematskom pristupu istraživanju ove problematike (Englander i McCoy, 2018). S obzirom na metodološka, konceptualizacijska i operacionalizacijska neslaganja iz kojih proizlazi neujednačenost podataka, usporedba informacija o prevalenciji sekstinga znatno je otežana (Buljan Flander i sur., 2021). Nadalje, kod istraživanja prevalencije sekstinga, bitno je naglasiti da stopa razlikuje ovisno o definiciji pojma (Barrense-Dias i sur., 2017) te da varira ovisno godini prikupljanja podataka, vrsti sekstinga i dobi ispitanika (Madigan i sur., 2018).

Meta-analizom prevalencije sekstinga u 39 studija koje obuhvaćaju više od 110 000 mladih utvrđeno je da je 1 od 4 mlade osobe primatelj seksualno eksplicitnih sadržaja, a 1 od 7 pošiljatelj istih. Prevalencija sekstinga kod mladih trenutno prati trend porasta, što je nalaz u skladu s proporcionalno brzim porastom stope posjedovanja pametnih telefona (Madigan i sur., 2018). Utvrđeno je da je u 2018. godini 95% adolescenata posjedovalo mobilne telefone u dok je prije samo deset godina taj postotak bio za četvrtinu manji (Mori i sur., 2019). Mori i suradnici (2020) meta-analizom relevantnih nalaza u ispitivanju prevalencije konsenzualnog i nekonsenzualnog sekstinga u predodraslosti (dob 18 - 29 godina) sintetizirali su dosad nekonzistentne rezultate. Prema podacima iz 50 studija kojima je ispitano 18 122 mladih, prevalencija slanja seksualno eksplicitnih sadržaja iznosi 38%, a primanja seksualno eksplicitnih sadržaja 42%. Prosljeđivanje sadržaja bez pristanka također je vrlo učestalo kod mladih i iznosi 15%. S obzirom na to da prevalencija recipročnog sekstinga iznosi 48%, zaključuje se da je seksting uobičajeno ponašanje

među mladima. Mladi su općenito skloniji sekstingu s porastom dobi (Dake i sur., 2012; Döring, 2014; Klettke i sur., 2014; Smahel i sur., 2020), a predviđena viša prevalencija sekstinga tijekom predodraslosti općenito odgovara karakterističnom istraživanju i otkrivanju vlastitog spolnog identiteta (Temple i Choi, 2014) i doživljavanju vrhunca seksualnosti (Reyns i sur., 2014).

Ispitivanjem raširenosti sekstinga u Hrvatskoj utvrđeno je stopa primanja seksualno eksplicitnih sadržaja kod studenata u dobi od 18 do 27 godina dosta visoka - 65% primilo je poruku, a 51% seksualno sugestivnu fotografiju ili snimku (Milić i sur., 2019). Kričkić i suradnici (2017) dolaze do sličnih nalaza, navodeći da je 57% studenata sudjelovalo u slanju, a 64% u primanju seksualno eksplicitnih sadržaja. Ostala recentna istraživanja o rasprostranjenosti sekstinga u Republici Hrvatskoj upućuju na to da u sekstingu sudjeluje od 30% do 64% mladih (Kričkić i sur., 2017; Burić i sur., 2018), odnosno da 30% adolescenata prima seksualni sadržaj, dok ga 60% šalje (Dodaj i sur., 2020).

Jedna od najbitnijih individualnih odrednica sekstinga, ujedno potkrijepljena empirijskim nalazima je spol. Iako se radi o češće istraživanoj determinanti sekstinga, dobiveni rezultati vrlo su nekonzistentni (Sesar i sur., 2019). Klettke i suradnici (2014) meta-analizom istraživanja sekstinga utvrđuju da od ukupno 12 istraživanja usmjerenih na spolne razlike u uključivanju u seksting kod odraslih, dva ukazuju da će odrasle žene vjerojatnije slati seksualni sadržaj u odnosu na muškarce (AP-MTV, 2009; Englander, 2012), a četiri istraživanja da će muškarci vjerojatnije primiti seksualni sadržaj u odnosu na žene (AP-MTV, 2009; Wysocki i Childers, 2011; Gordon-Messer i sur., 2012; Dir i sur., 2013). Nekonzistentne nalaze dodatno produbljuju istraživanja spolnih razlika uključivanja u seksting i spolna ponašanja općenito, od kojih neka potvrđuju postojanje spolne razlike (Hudson, 2011), a druga ne (NCPTUP, 2008; Giroux, 2011; Henderson, 2011; Drouin i Landgraff, 2012; Benotsch i sur., 2013; Dir i sur., 2013; Parker i sur., 2013, sve prema Klettke i sur., 2014). Velikim brojem istraživanja prevalencije sekstinga s obzirom na spol također nije utvrđena značajna razlika u uključivanju u seksting između muškaraca i žena (npr. Hinduja i Patchin, 2010; Dake i sur., 2012; Rice i sur., 2012), a isti rezultati dobiveni su i u Hrvatskoj (Butorac, 2020). Može se zaključiti da dok neka istraživanja ukazuju na postojanje spolne razlike u uključivanju u različite oblike sekstinga, većina njih ih ipak nije utvrdila.

1.4 Razlike u motivima sekstinga s obzirom na spol

Vlastito poimanje muškosti i ženstvenosti te način na koji se pojedinci identificiraju s ovim ulogama vjerojatno je povezan s motivacijom za sudjelovanje, ali i samim sudjelovanjem u razmjeni seksualnog sadržaja (Springston, 2017). Objašnjenje spolnih razlika u motivaciji za seksting često leži u dvostrukim standardima vezanima uz seksualno ponašanje te društvenim uvjerenjima o primjerenom seksualnom ponašanju na temelju rodnog identiteta (Flood, 2013). Springston (2017) naglašava da spolne razlike postoje u razlozima za slanje seksualnog sadržaja, ali s druge strane i u razlozima za odbijanje istog. Rezultati ovog istraživanja pokazuju da dok žene u prosjeku češće osjećaju pritisak od druge osobe da pošalju seksualni sadržaj i nesigurnost i brigu da ih partner više neće voljeti ili željeti ako ne pošalju seksualni sadržaj, muškarci češće kao razlog slanja navode hedonističke motive poput „*jer je dobar osjećaj*“ i „*jer zadovoljava seksualne potrebe*“. Bianchi i suradnici (2019) navode da su motivi poput „*sekstinga kao ponašanja koje dovodi do seksa*“ i „*poboljšavanje slike o sebi*“ zajednički i ženama i muškarcima. Ipak, muškarci u prosjeku češće navode instrumentalne razloge slanja seksualnog sadržaja. Reed i suradnici (2020) navode da su najčešći motivi za slanje kod žena „*da se zabavim i flertam*“ „*jer me netko prisilio*“, „*kao seksi poklon za partnera*“ te „*partner me uzastopno molio dok mu nisam poslala*“. S druge strane, najčešći motiv kod muškaraca bio je „*da se zabavim i flertam*“. Prema ovim rezultatima može se zaključiti da iako su i muškarci i žene najčešće motivirani biti zabavni i koketni, žene su ipak češće motivirane pritiskom na slanje nego muškarci.

Iako muškarci i žene u prosjeku jednako često prosljeđuju seksualni sadržaj, s obzirom na to da se većina sekstova prosljeđuje bez prethodnog pristanka osobe koja ga je poslala, kritično je razmotriti i motive osoba koje isti sadržaj prosljeđuju (Clancy i sur., 2020). Najčešće navođen motiv prosljeđivanja je „*zato što je osoba na slici bila zgodna*“, s time da ga ipak češće navode muškarci u odnosu na žene. Drugi općenito najčešći razlog je „*kao šala, da se zabavim*“, s time da su ga žene navodile češće u odnosu na muškarce. Općenito, kod muškaraca su češći motivi prosljeđivanja „*zato što je osoba na slici bila zgodna*“, „*da se pohvalim drugima*“, „*da poboljšam svoj društveni status*“, „*jer me netko drugi zamolio*“ te „*da dobijem pažnju*“. Kod žena su pak češći motivi prosljeđivanja bili „*kao šala, da se zabavim*“, „*ogovaranje*“, „*zadirkivanje i omolovažavanje osobe čiji je sadržaj*“, „*iz prkosa*“ te „*da bih inicirala seksualni kontakt*“. Vrlo često se naglašava i motiv prosljeđivanja „*jer nije velika stvar*“, a ovaj nalaz konzistentan je s

drugim nalazima prema kojima osobe koje prosljeđuju seksualni sadržaj ovo ponašanje rijetko percipiraju štetnim i opasnim. Eksplicitni motivi inata ili osvete rijetko se navode kod muškaraca kao i kod žena, a ovi nalazi u skladu s prethodnim istraživanjima sugeriraju da izjednačavanje prosljeđivanja iz osvete s osvetičkom pornografijom ipak ne obuhvaća širinu ponašanja u populaciji (Clancy i sur., 2021). Slične rezultate dobivaju Barrense-Dias i suradnici (2020) koji kao glavne motive prosljeđivanja navode „*da se zabavim*“ te „*da se pohvalim*“. Pregledom literature može se zaključiti da muškarci češće prosljeđuju sadržaj zbog poboljšanja socijalnog statusa i dobivanja pažnje, dok su kod žena češći motivi šale/zabave, zadirivanja i prkosa.

1.5 Seksting i impulzivnost

Međunarodno društvo za istraživanje impulzivnosti (eng. The International Society for Research on Impulsivity, ISRI) nudi tri definicije impulzivnosti: ovaj konstrukt može se sagledati kao ponašanje bez odgovarajućeg razmišljanja, sklonost djelovanju s manje promišljenosti od većine pojedinaca jednakih sposobnosti i znanja te kao predispozicija za brze, neplanirane reakcije na unutarnje ili vanjske podražaje, bez obzira na negativne posljedice tih reakcija. Opisati što čini radnju impulzivnom čini se lakšim od određivanja konkretnih atributa impulzivne osobe. Svaku impulzivnu radnju određuju dva elementa. Prvi je impuls, odnosno poriv, motivacija ili želja da se djeluje na određeni način. Druga odrednica impulzivne radnje je nedostatak inhibicije i suzdržanosti, odnosno kontrole određenog impulsa (DeYoung i Rueter, 2010).

Kod impulzivnih pojedinaca postoji veća vjerojatnost prejedanja, prevelikih trošenja, zloupotrebljavanja droge i alkohola, prekida veza, svađanja, kršenja zakona, kockanja i upuštanja u seksualno rizično ponašanje (Krueger i sur., 2007; Deckman i DeWall, 2011.; Dir i sur., 2013). Na svako od ovih ponašanja može se ujedno gledati i kao na rizično ponašanje. Hansen i Breivik (2001) utvrdili su da impulzivnost utječe na devijantno problematično ponašanje. Nadalje, visoki rezultati na dimenziji impulzivnosti pozitivno su povezani s nizom rizičnih seksualnih ponašanja (VélezBlasini, 2008; Charnigo i sur., 2013). S obzirom na to da su seksting (kao i prekomjerno korištenje interneta i računala te gledanje pornografije) povezani s općom dezinhibicijom i impulzivnim osobinama ličnosti, vjerojatno je da su ova ponašanja povezana jedno s drugim (Dir i sur., 2013).

Istraživanja koja se fokusiraju na povezanost psiholoških konstrukata sa različitim aspektima sekstinga većinom potvrđuju pozitivnu povezanost između angažmana u sekstingu i impulzivnosti (Gomez i Ayala, 2014; Temple i sur., 2014; Gregg i sur., 2018; Gil Llarío i sur., 2020; Mori i sur., 2021). Ipak, bitno je naglasiti da je ova povezanost u većini istraživanja istraživana i utvrđena na uzorku tinejdžera, odnosno adolescenata. Meta-analizom spolnih razlika u razinama impulzivnosti također su utvrđene više razine impulzivnosti kod muškaraca u odnosu na žene (Cross i sur., 2011). Čini se evidentnim da se muškarci i žene značajno razlikuju u razinama impulzivnosti, za što se nude različita objašnjenja, uključujući model stečene pripravnosti (eng. *Acquired Preparedness, AP*; Smith i Anderson, 2001), teoriju kontrole moći (Hagan i sur., 1987) i srodne teorije socijalizacije i učenja odgojem (Dir i sur., 2013), evolucijske teorije (Daly i Wilson, 1983) te genetske i neurokemijske teorije (Cloninger, 1987). Iako postoji širok spektar objašnjenja spolnih razlika u impulzivnosti, konkretni nalazi kojima se ispituju razlike u razinama impulzivnosti na uzorku mladih još uvijek su nekonzistentni.

1.6 Seksting i rizična ponašanja

Preuzimanje rizika definira se kao angažman u ponašanjima koja istovremeno uključuju veliki potencijal za kaznu i priliku za nagradu (Leigh, 1999.) Rizično ponašanje podrazumijeva ponašanje kod kojeg se pojedinac, iako svjestan opasnosti, izlaže mogućnostima gubitka na socijalnom, materijalnom ili zdravstvenom aspektu života (Richter, 2010). S obzirom na moguće negativne posljedice, rizično ponašanje može rezultirati kratkoročnim ili dugoročnim rizikom. Razlikuje se pristup prema kojem kod pojedinca postoji jednaka tendencija preuzimanju rizika u različitim situacijama i zadacima te alternativni pristup prema kojem je rizično ponašanje multidimenzionalno i situacijski determinirano (Leigh, 1999). Velik broj dosadašnjih istraživanja pokazuje da su muškarci skloniji preuzimanju rizika u odnosu na žene (npr. Hunt i sur., 2005; Chapple i Johnson, 2007; Luejz i sur., 2007), a ova razlika također je potvrđena i meta-analizom istraživanja rizičnog ponašanja u različitim životnim domenama (Byrnes, 1999).

Službeni podaci iz zdravstvenih, socijalnih i odgojno-obrazovnih ustanova te izvještaja policije potvrđuju da se spektar rizičnih ponašanja mladih neprekidno proširuje. Mladi se danas često uključuju u politoksikomaniju (miješanje alkohola i droga), brzo opijanje (eng. *binge*

drinking), seksualni odnos sa što većim brojem partnera (eng. *hookup*), noćne utrke i vožnju pod utjecajem opijata, namjerno izazivanje poremećaja ritma spavanja, odbijanje pravilne prehrane, kao i niz drugih rizičnih ponašanja (Zloković i Vrclj, 2010). Još jedan od učestalih oblika rizičnog ponašanja kod mladih je rizično seksualno ponašanje koje se definira kao svako ponašanje koje povećava vjerojatnost negativnih ishoda, uključujući trudnoću i spolno prenosive bolesti (Cooper, 2002). Ova ponašanja su općenito rizičnija jer postoji veća vjerojatnost da odnos bude nekonsenzualan (Paurpl i sur., 2000; Owen i Fincham, 2011) i da će rezultirati negativnim zdravstvenim ishodima, posebno povećanjem broja seksualnih partnera (Xu i sur., 2016). Većina istraživanja upućuje na pozitivnu povezanost sekstinga sa seksualno rizičnim ponašanjem (Ferguson, 2011; Henderson, 2011; Dake i sur., 2012; Benotsch i sur., 2013; Houck i sur., 2014; Hudson i sur., 2014; Rice i sur., 2014; Ybara i Mitchell, 2014; Vrselja i sur., 2015; Kričkić, 2016). Nadalje, nalazi nekih istraživanja upućuju da je seksting pozitivno povezan ne samo sa seksualno rizičnim ponašanjem, već i drugim oblicima devijantnih ponašanja (Van Ouytsel i sur., 2014). Ipak, rezultati nekih istraživanja dovode do nekonzistencije jer nije utvrđena povezanost sekstinga sa seksualno rizičnim ponašanjem (npr. Temple i sur., 2012). Neki pak autori naglašavaju da iako seksting predviđa povećanje u seksualnoj aktivnosti općenito, nije povezan sa sudjelovanjem u seksualno rizičnim ponašanjima (Gordon-Messer i sur., 2013; Temple i Choi, 2014). Prema Dir i suradnicima (2013), seksting se može smatrati implicitnim pristankom za naknadnu seksualnu aktivnost, što potencijalno dovodi do neželjenog seksa, zbog čega se također može smatrati i seksualno rizičnim ponašanjem. Seksting se također može sagledati ne samo kao rizično ponašanje, već i kao distalna odrednica zdravstvenih rizika povezanih sa seksualno rizičnim ponašanjem. Na temelju nalaza prema kojima je seksting značajni prediktor seksualnog ponašanja, može se pretpostaviti da sudjelovanje u sekstingu može predvidjeti rizično seksualno ponašanje (Dir, 2012). Općenito, istraživanja pokazuju da osobe koje sudjeluju u sekstingu učestalije konzumiraju nikotin, alkohol, marihuanu i druge psihoaktivne tvari (Dake i sur., 2012; Benotsch i sur., 2013; Dir i sur., 2013; Temple i sur., 2014). Prema Dir i suradnicima (2013), podaci upućuju na veću vjerojatnost da su osobe koje izvještavaju o sudjelovanju u sekstingu seksualno aktivnije od osoba koje ne sudjeluju u sekstingu (Rice i sur., 2012; Temple i sur., 2012; Dake i sur., 2012; Dir i sur., 2013; Gordon-Messer i sur., 2013). Također, oni koji sudjeluju u sekstingu počinju sa seksualnom aktivnošću u mlađoj životnoj dobi (Rice i sur., 2012; Temple i sur., 2012), imaju veći broj seksualnih partnera (Dake i sur., 2012; Benotsch i sur., 2013; Dir i sur., 2013; Dodaj i sur.,

2019), rjeđe se koriste kontracepcijom tijekom spolnog odnosa i učestalije prakticiraju oralni seks (Ferguson, 2011; Dake i sur., 2012; Benotsch i sur., 2013) u usporedbi s onima koji ne sudjeluju u sekstingu.

Može se zaključiti da neka od istraživanja ukazuju na povezanost sekstinga s rizičnim ponašanjem, ali ovaj odnos još uvijek je nedovoljno istražen. Iako se o sekstingu danas može govoriti kao o uobičajenom ponašanju, velik broj individualnih razlika u sekstingu i ponašanjima povezanima sa sekstingom kao i utjecaju dobi na iste tek se treba utvrditi budućim istraživanjima (Mori i sur., 2021).

1.7 Cilj istraživanja

Područje sekstinga u Hrvatskoj krenulo se istraživati 2015. godine te je ova tema tek u začetcima sustavnog istraživanja. S obzirom na porast raširenosti društvenih mreža i prijenos svakodnevnih interakcija u digitalnu sferu, bitno je dobiti uvid u raširenost sekstinga i mogućih odnosa ovog ponašanja s različitim psihološkim konstruktima. Iako postoji obilje istraživanja o sekstingu među adolescentima, istraživanja o sekstingu među mladim odraslim osobama studentske dobi relativno manjkaju, posebno u aspektu spolnih razlika. Sumiranjem prethodno navedenih nalaza postoji potencijalna, ali još uvijek nedovoljno istražena pozitivna povezanost između impulzivnosti i sekstinga s jedne, a uključivanja u rizična ponašanja i sekstinga s druge strane. Bitno je naglasiti da ovaj odnos još uvijek nije utvrđen na svim dobnim skupinama jer se područje najčešće istražuje na uzorku adolescenata. Također, područje spolnih razlika u uključivanju u različite oblike sekstinga i motivima sekstinga još uvijek je nedovoljno istraženo, a bitno je istražiti i potencijalne prediktore poput dobi i statusa veze za uključivanje u slanje, primanje i prosljeđivanje seksualnog sadržaja. Polazišna točka planiranog istraživanja je nedostatak istraživanja ove teme na području Republike Hrvatske, utvrđivanje prethodno navedenih odnosa između sekstinga, impulzivnosti i rizičnog ponašanja na uzorku studenata te nedostatak istraživanja ovih odnosa na uzorku mladih za koje je utvrđeno da se najčešće uključuju u seksting (Klettke i sur., 2014). Cilj ovog istraživanja bio je ispitati raširenost i motive sekstinga, kao i odnos sekstinga, impulzivnosti i rizičnog ponašanja na uzorku studentica i studenata u Republici Hrvatskoj.

2. Problemi i hipoteze

1. Ispitati raširenost slanja, primanja i prosljeđivanja te motive slanja i prosljeđivanja seksualnog sadržaja na uzorku studenata i studentica.

H1: Očekuje se da će primanje općenito biti učestalije u odnosu na slanje te da će prosljeđivanje seksualnog sadržaja imati najnižu prevalenciju. Također, pretpostavlja se da će studentice češće sudjelovati u slanju u odnosu na studente, a studenti u primanju i prosljeđivanju seksualnog sadržaja u odnosu na studentice. Nadalje, na temelju dosadašnjih istraživanja pretpostavlja se da će kod muškaraca češći motivi slanja biti „*jer je to uobičajeno ponašanje unutar veze*“, „*jer sam dobro izgledao na slici*“ te „*slučajno slanje*“, dok će kod žena češći motivi biti „*jer većina ljudi to čini*“, „*šala ili zabava*“, „*prijetnja ili ucjena*“ te „*pritisak prijatelja*“. Što se tiče prosljeđivanja, za očekivati je da će kod muškaraca češći biti motivi „*zadiviti druge*“ i „*pritisak prijatelja*“, dok će kod žena češći motivi biti „*prekid veze*“, „*da bi se uzrujalo osobu čiji je sadržaj prosljeđjen*“, „*šala ili zabava*“ te „*pristanak osobe čiji je sadržaj prosljeđjen*“. Može se pretpostaviti da neće postojati razlike između studenata i studentica u motivima prosljeđivanja „*ljubomora*“, „*slučajno*“ i „*jer većina ljudi to čini*“.

2. Ispitati povezanost između dimenzija sekstinga i impulzivnosti, sekstinga i rizičnog ponašanja te impulzivnosti i rizičnog ponašanja.

H2: Očekuje se pozitivna povezanost između dimenzija sekstinga (slanja, primanja i prosljeđivanja) i impulzivnosti, dimenzija sekstinga i rizičnog ponašanja te dimenzija impulzivnosti i rizičnog ponašanja.

3. Ispitati mogućnost predikcije sekstinga na temelju spola, statusa intimne veze, impulzivnosti, te rizičnog ponašanja.

H3: Za očekivati je da će ženski spol (AP-MTV, 2009; Englander, 2012) i uključenost u romantičnu vezu (Scholes-Balog i sur., 2016) značajno doprinosti objašnjavaanju varijance slanja seksualnog sadržaja. Također, očekuje se da će muški spol (AP-MTV, 2009; Wysocki i Childers, 2011; Gordon-Messer i sur., 2012; Dir i sur., 2013) i uključenost u romantičnu vezu (Scholes-Balog i sur., 2016) biti značajni prediktori u objašnjenju varijance primanja seksualnog sadržaja. Nadalje, očekuje se da će visoka razina dimenzija impulzivnosti i učestalo rizično ponašanje značajno doprinosti objašnjavaanju varijance prosljeđivanja seksualnog sadržaja.

3. Metoda

3.1 Sudionici

U istraživanju je sudjelovalo ukupno 218 studentica ($N=163$) i studenata ($N=55$). Uzorak istraživanja bili su studenti i studentice u dobnom rasponu 18-29 godina ($M=21.89$, $SD=2.60$), odnosno osobe u razvojnem razdoblju predodraslosti (eng. *emerging adulthood*). Primarni uzorak sastojao se od 218 ispitanika od kojih je eliminirano njih 13 zbog uočenih uzoraka odgovaranja, velikog broja neogovorenih čestica ili šaljivih/vulgarnih odgovora. Od preostalih 205 ispitanika, prosječna je dob bila 22 godine ($M=22.33$, $SD=2.81$). Od toga je 51 ispitanik bio muškog spola (25.87%), a 154 ženskog spola (74.13%). Što se tiče seksualne orijentacije ispitanika, 89.10% izjasnilo se kao heteroseksualni, 2.70% kao homoseksualni, 6.30% kao biseksualni, 0.50% kao panseksualni, a 0.90% kao aseksualni. Što se tiče statusa veze (uključenosti u romantičnu/intimnu vezu), 60.49% ispitanika je bilo u vezi, dok 39.51% nije. Raspon duljine veze ispitanika koji su trenutno u vezi kreće se od 3 mjeseca do 10 godina. Od ukupnog broja ispitanika, 5.85% ($N=12$) je u vezi koja traje do 6 mjeseci, 14.15% ($N=29$) u vezi koja traje više od 6 i manje od 12 mjeseci, dok je 40.49% ($N=83$) u vezi koja traje više od 12 mjeseci.

3.2 Instrumenti

Upitnik općih sociodemografskih podataka

Upitnik u svrhu prikupljanja demografskih podataka sudionika pruža informacije o spolu, dobi, seksualnoj orijentaciji te statusu, odnosno trajanju veze ukoliko je ispitanik u vezi. Kod pitanja o spolu, ponuđeni odgovori bili su muškarac i žena, ali je ostavljen i prazan prostor gdje ispitanik samostalno može unijeti odgovor s kojim se identificira, a na isti način ispitanici su upisivali i svoju dob. Što se tiče seksualne orijentacije, ponuđeni odgovori bili su hetero-, homo-, bi-, pan- i a-seksualan/na te u ispitanici također imali opciju upisivanja vlastitog odgovora ukoliko nije bio ponuđen. Što se tiče čestica kojima se ispitivao status veze, ispitanici su obavezno morali označiti uključenost u intimnu/romantičnu vezu odgovorom da ili ne te su nakon toga upisivali trajanje veze, odnosno preskakali česticu o trajanju veze ako trenutno nisu u vezi. Trajanje intimne veze kasnije je rekodirano u 4 kategorije ovisno o trajanju veze prema kojima 0 = nije u vezi; 1 = 0-6 mjeseci; 2 = 6-12 mjeseci; 3 = više od 12 mjeseci.

Upitnik o sekstingu i motivima sekstinga (eng. Sexting Behavior and Motives Questionnaire, SBM-Q)

Za ispitivanje sekstinga u ovom istraživanju korišten je hrvatski prijevod Sexting Behavior and Motives Questionnaire (SBM-Q) (Del Rey i sur., 2021). Sastoji se od 39 čestica koje su podijeljene u šest subskala. Prva subskala odnosi se na slanje seksualnog sadržaja (npr. *Poslao/la sam svoje tekstualne poruke sugestivnog ili seksualnog sadržaja nekome tko mi se sviđa*). Druga se odnosi na motive slanja (npr. *Ako sam nešto poslao/la, razlog tome je bio kako bi zaveo/la nekoga*). Treća subskala odnosi se na identifikaciju žrtava nekonsenzualnog prosljeđivanja (npr. *Ako sam nešto poslao/la, bilo je prosljeđeno bez mog pristanka od strane moje djevojke/bivše djevojke ili djevojke koja mi se sviđala*). Četvrta subskala odnosi se na primanje seksualnog sadržaja (npr. *Primio/la sam videozapise ili fotografije sugestivnog ili seksualnog sadržaja od nekoga tko mi se sviđa*). Peta subskala odnosi se na prosljeđivanje seksualnog sadržaja (npr. *Nakon što sam primio/la, prosljeđio/la sam ili podijelio/la tekstualne poruke sugestivnog ili seksualnog sadržaja drugih ljudi*). Posljednja, šesta subskala odnosi se na motive prosljeđivanja (npr. *Ako sam nešto prosljeđio/la, razlog tome je bio zato što je naša veza završila*). Sudionici vlastitu procjenu označuju na Likertovoj skali od 5 stupnjeva: 0 = nikad; 1 = manje od jednom mjesečno; 2 = mjesečno; 3 = tjedno; i 4 = dnevno. Stavke se odnose na vremenski okvir koji obuhvaća posljednjih dvanaest mjeseci. Veći rezultat na određenoj dimenziji upućuje na veću frekvenciju specifičnog ponašanja. U svrhu provjere raširenosti slanja, primanja i prosljeđivanja varijable sekstinga dihotomizirane su na način da su sudionici koji su na sve čestice pojedine subskale odgovorili s 0, što znači „nikad“ kategorizirani kao oni koji se ne uključuju u slanje/ primanje/ prosljeđivanje, a ostali sudionici kategorizirani su kao oni koji se uključuju u slanje/ primanje/ prosljeđivanje. Validacijom instrumenta na uzorku učenika dobi 12-18 godina utvrđeno je da upitnik ima dobra psihometrijska svojstva i zadovoljavajuću pouzdanost ($\alpha = .75 - .89$) za različite subskale (Del Rey i sur., 2021). Pouzdanost na ovom uzorku iznosila je $\alpha = .72$ za subskalu slanja, $\alpha = .76$ za subskalu motiva slanja, $\alpha = .88$ za subskalu žrtava nekonsenzualnog prosljeđivanja, $\alpha = .83$ za subskalu primanja, $\alpha = .74$ za subskalu prosljeđivanja te $\alpha = .85$ za subskalu motiva prosljeđivanja.

Skraćena skala impulzivnog ponašanja (eng. Short impulsive behavior scale, S-UPPS-P)

Skraćenu verziju originalne skale od 59 čestica (Lynam i sur., 2006) na engleskom su jeziku razvili Cyders i suradnici (2014). Radi se o mjeri samoprocjene koja se sastoji od pet subskala, od kojih je svaka sastavljena od 4 čestice koje označavaju sljedeće aspekte impulzivnosti: negativna hitnost, pozitivna hitnost, traženje uzbuđenja, nedostatak ustrajnosti i nedostatak promišljanja. Subskala negativne hitnosti (eng. *negative urgency*, NU) procjenjuje sklonost pre nagljenom ponašanju tijekom doživljavanja izrazito negativnih emocija (npr. *Kad se osjećam loše, čini se da ne mogu prestati ono što radim iako se zbog toga osjećam gore*). Subskala pozitivne hitnosti (eng. *positive urgency*, PU) mjeri sklonost pre nagljenom ponašanju tijekom doživljaja izrazito pozitivnih emocija (npr. *Sklon/a sam izgubiti kontrolu kada sam dobro raspoložen/a*). Subskala traženja senzacija (eng. *sensation seeking*, SS) procjenjuje sklonost traženju novog i uzbuđljivog iskustva (npr. *Želio/la bih naučiti upravljati avionom*). Nedostatak ustrajnosti (eng. *lack of persistence*, PE) mjeri nesposobnost da se osoba usredotoči na zadatak (npr. *Nedovršeni zadaci me jako muče*). Nedostatak promišljanja (eng. *lack of prevarance*, PR) utječe na sklonost ka ponašanjima bez prethodnog promišljanja o tome (npr. *Obično dobro razmislim prije nego bilo što učinim*). Sudionici vlastitu procjenu označuju na Likertovoj skali u rasponu od 1 (uopće se ne slažem) do 5 (potpuno se slažem). Pouzdanosti originalne skale iznosi .74 do .85 za pojedine subskale (Cyders i sur., 2014), a na hrvatskoj verziji upitnika Cronbach alfa koeficijent unutarnje pouzdanosti cijele skale također je visok ($\alpha = .78$). Pouzdanost na ovom uzoku iznosila je $\alpha = .75$ za subskalu negativne hitnosti, $\alpha = .77$ za subskalu pozitivne hitnosti, $\alpha = .67$ za subskalu traženja uzbuđenja, $\alpha = .79$ za subskalu nedostatka ustrajnosti te $\alpha = .84$ za subskalu nedostatka promišljanja.

Skala procjene rizičnog ponašanja (eng. Risk Behavior Rating Scale, ARQ)

Ovaj sveobuhvatan upitnik o rizičnom ponašanju dizajniran je za primjenu na adolescentima u Australiji (Skaar, 2009). Sastoji se od dvije subskale od po 43 čestice od kojih jedna ispituje učestalost rizičnih ponašanja (npr. *Opijam se, Vozim iznad ogrnaičenja brzine, Imam spolne odnose bez korištenja kontracepcije*), a druga percipiranu količinu rizika u svakom od pojedinih ponašanja (npr. *Konzumiram marihuanu, Ulazim u tučnjave, Zadirkujem i rugam se drugima*). Sudionici vlastitu procjenu označuju na Likertovoj skali u rasponu od 4 stupnja (1=nikad; 2=rijetko; 3=ponekad; 4=često). Pouzdanost originalne subskale učestalosti rizičnih ponašanja

iznosi $\alpha = .97$, odnosno $\alpha = .99$ za subskalu percipirane količine rizika (Skaar, 2009). U ovom istraživanju korištene su čestice subskale za ispitivanje učestalosti rizičnog ponašanja čija je pouzdanost na ovom uzorku iznosila $\alpha = .82$.

3.3 Postupak prikupljanja podataka

Provedbu istraživanja odobrilo je Etičko povjerenstvo Odjela za psihologiju Sveučilišta u Zadru. Sudionici su navedenim skalama pristupili online putem prethodno osiguranog linka. Set pitanja bio je dostupan u obliku Google obrazaca (*Google forms*), a metoda prikupljanja podataka bila je objavljivanje linka na različitim društvenim mrežama. Prije početka rješavanja samih upitnika, sudionici su bili obaviješteni o osiguranoj anonimnosti, dobrovoljnosti sudjelovanja i svrsi provedbe istraživanja, a posebno je naglašena i zamolba za daljnje prosljeđivanje linka. Samim upitnicima koji ispituju varijable od interesa prethodilo je nekoliko pitanja o sociodemografskim podacima (dob, spol, mjesto stanovanja, seksualna orijentacija) ključnima u interpretaciji dobivenih rezultata, nekoliko pitanja koja su se odnosila na uključivanje u seksualno rizična ponašanja, kao i o statusu i trajanju intimne veze, što je također relevantno pitanje u istraživanju ove teme.

4. Obrada rezultata

Za statističku obradu rezultata korištena je TIBCO Statistica (ver. 13.6). Prije izračuna parametrijskih postupaka bilo je potrebno provjeriti je li zadovoljen preduvjet normalnosti distribucije rezultata. U svrhu odgovora na to pitanje korišten je Kolmogorov-Smirnovljev test (K-S) i njime je utvrđeno da je distribucija rezultata na skalama sekstinga, impulzivnosti i rizičnog ponašanja ne odstupa značajno od normalne (*Prilog 1*). Iz priloženih rezultata u *Prilogu 1* vidljivo je da se indeksi asimetričnosti i kurtičnosti kreću u rasponu od -1 do 1, što se smatra prihvatljivim rasponom te se distribucije mogu smatrati normalnima, stoga je dozvoljeno korištenje parametrijskih postupaka (Kline, 2005).

U svrhu odgovora na prvi istraživački problem ispitanici su najprije kategorizirani u one koji se uključuju u seksting i one koji se ne uključuju u seksting. Nakon toga izračunata je prevalencija ponašanja na subskalama s obzirom na spol. Prije provođenja t-testa na nezavisnim podacima u svrhu provjere homogenosti varijanci proveden je Leveneov test te je utvrđeno da su varijance homogene ($p > .05$) te je zbog toga opravdano provođenje t-testa. Provođenjem t-testa za nezavisne uzorke ispitana je značajnost razlike uključivanja i motiva kategorija sekstinga s obzirom na spol.

U svrhu odgovora na drugi istraživački problem izračunati su Pearsonovi koeficijenti korelacije između dimenzija sekstinga (subskale slanja, primanja i prosljeđivanja) te upitnika impulzivnosti (subskale negativne hitnosti, pozitivne hitnosti, traženja uzbuđenja, nedostatka ustrajnosti i nedostatka promišljanja) te subskale učestalosti rizičnog ponašanja.

U svrhu odgovora na treći istraživački problem korištena je linearna multipla regresijska regresijska analiza da bi se ispitala mogućnosti predviđanja slanja, primanja i prosljeđivanja na temelju spola, razina dimenzija impulzivnosti, učestalosti rizičnog ponašanja i statusa veze.

5. Rezultati

5.1 Prevalencija, spolne razlike u slanju, primanju i prosljeđivanju te spolne razlike u motivima

U svrhu ispitivanja prevalencije uključivanja u slanje, primanje i prosljeđivanje seksualnog sadržaja, izračunat je postotak ispitanika koji se uključuje, odnosno ne uključuje u pojedine kategorije sekstinga.

Tablica 1 Prikaz deskriptivnih parametara za subskale slanja, primanja i prosljeđivanja seksualnog sadržaja na uzorku studenata. ($N=205$)

		<i>N</i>	%
Slanje	Sudjeluju	178	86.83
	Ne sudjeluju	27	13.17
Primanje	Sudjeluju	187	91.22
	Ne sudjeluju	18	8.78
Prosljeđivanje	Sudjeluju	41	20.00
	Ne sudjeluju	164	80.00

Prema podacima vidljivim u *Tablici 1*, 86.83% studenata i studentica se u posljednjih 12 mjeseci uključilo u slanje seksualnog sadržaja, 91.22% je primilo seksualni sadržaj, a 20.00% je prosljedilo ili podijelilo tuđi seksualni sadržaj.

Nakon izračuna deskriptivnih parametara, u svrhu ispitivanja spolnih razlika u slanju, primanju i prosljeđivanju seksualnih sadržaja između studenata i studentica proveden je t-test za nezavisne uzorke čiji su rezultati prikazani u *Tablici 2*.

Tablica 2 Prikaz deskriptivnih parametara za subskale slanja, primanja i prosljeđivanja seksualnog sadržaja na uzorku studenata s obzirom na spol te rezultata provedenog t-testa. ($N=205$)

	Muškarci ($N=51$)				Žene ($N=154$)				<i>t</i>	<i>p</i>
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>min</i>	<i>max</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>min</i>	<i>max</i>		
Slanje	5.16	4.05	0	17	4.60	3.65	0	17	.92	.36
Primanje	7.55	5.22	0	18	5.80	4.25	0	18	2.39	.02*
Prosljeđivanje	0.31	0.76	0	3	0.43	0.92	0	4	-.85	.40

Legenda: *= $p<.05$

Dobiveni rezultati vidljivi u *Tablici 2* pokazuju statistički značajnu razliku u učestalosti primanja seksualnog sadržaja. Studenti češće primaju seksualni sadržaj u odnosu na studentice ($p<.05$). Nije utvrđena statistički značajna razlika u učestalosti slanja i prosljeđivanja seksualnih sadržaja između studenata i studentica (*Tablica 2*).

S ciljem ispitivanja spolnih razlika u motivima slanja i motivima prosljeđivanja seksualnog sadržaja između studenata i studentica, ispitani su različiti motivi slanja i prosljeđivanja te je proveden t-test za nezavisne uzorke čiji su rezultati prikazani u *Tablici 3*.

Tablica 3 Prikaz deskriptivnih parametara i rezultata provedenih t-testova učestalosti različitih motiva slanja i prosljeđivanja seksualnog sadržaja na uzorku studenata s obzirom na spol. ($N=205$)

	muškarci		žene		rezultati t-testa	
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
MOTIVI SLANJA						
Kako bih zaveo/la nekoga.	0.84	0.98	0.96	1.03	-.72	.47
Zato što većina ljudi to čini.	0.35	0.77	0.37	0.76	-1.13	.86
Šala/da se zabavim.	0.82	0.89	1.01	0.97	-1.19	.24
Zato što je to normalno u intimnim vezama.	1.37	1.06	1.32	1.07	.31	.75
Zato što su mi prijтели/ucjenjivali me.	0.02	0.14	0.06	0.29	-0.93	.35
Zato što sam osjećao(la) pritisak partnera(ice) ili nekoga tko mi se sviđa.	0.12	0.33	0.23	0.58	-1.32	.19
Zato što sam osjećao(la) pritisak prijatelja.	0.10	0.36	0.14	0.43	-.57	.57
Zato što sam mislio(la) da je to dobra ideja ili da sam izgledao(la) privlačno.	1.14	0.94	1.08	1.04	.36	.72
Zato što sam to učinio(la) slučajno.	0.27	0.63	0.21	0.55	.65	.51
MOTIVI PROSLJEĐIVANJA						
Zato što je naša veza završila.	0.04	0.20	0.84	8.70	-.66	.51
Kako bi uzrujao/la osobu čiji je sadržaj prosljeđjen.	0.04	0.20	0.82	8.78	-.64	.52
Iz ljubomore.	0.06	0.31	0.10	0.33	-.86	.39
Zadiviti druge.	0.10	0.30	0.85	8.68	-.62	.54
Šala/da se zabavim.	0.20	0.57	2.34	15.09	-.99	.32
Zato što većina ljudi to čini.	0.06	0.24	1.49	12.26	-.83	.41
Zato što su me prijatelji pritiskali da to učinim.	0.06	0.24	0.81	8.68	-.61	.54
Zato što sam imao(la) pristanak osobe čiji je sadržaj prosljeđjen.	0.10	0.46	2.27	15.15	-1.01	.31
Zato što sam to učinio(la) slučajno.	0.10	0.36	2.23	15.10	-.99	.32

Prema rezultatima vidljivim u *Tablici 3*, nije utvrđena statistički značajna razlika u motivima slanja, kao ni u motivima prosljeđivanja između studenata i studentica ($p>.05$).

5.2 Korelacijska analiza

U svrhu ispitivanja odnosa između dimenzija sekstinga, impulzivnosti i rizičnog ponašanja izračunati su Pearsonovi koeficijenti korelacije prikazani u *Tablici 4*.

Tablica 4 Prikaz Pearsonovih koeficijenata korelacije između dimenzija sekstinga, impulzivnosti i rizičnog ponašanja. (N=205)

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.slanje	1.00	.69*	.31*	.11	-.01	-.09	.09	.02	.03
2.primanje		1.00	.27*	.02	-.07	.02	.07	-.04	.16*
3.prosljeđivanje			1.00	.01	.01	.05	-.07	-.09	-.06
4.negativna hitnost				1.00	.66*	.21*	-.03	.33*	.09
5.pozitivna hitnost					1.00	.46*	.15*	.41*	.10
6.traženje uzbuđenja						1.00	.05	.08	.22*
7.nedostatak ustrajnosti							1.00	.63*	.09
8.nedostatak promišljanja								1.00	.15*
9.učestalost rizičnog ponašanja									1.00

Legenda:*=p<.05

Prema rezultatima vidljivim u *Tablici 4*, utvrđena je statistički značajna pozitivna povezanost između primanja seksualnog sadržaja i učestalosti rizičnog ponašanja, između traženja uzbuđenja i učestalosti rizičnog ponašanja te između nedostatka promišljanja i učestalosti rizičnog ponašanja. Nadalje, utvrđena je statistički značajna pozitivna povezanost između slanja i primanja, između slanja i prosljeđivanja te između primanja i prosljeđivanja. Također, utvrđena je statistički značajna pozitivna povezanost između negativne hitnosti i pozitivne hitnosti, između negativne hitnosti i traženja uzbuđenja, između negativne hitnosti i nedostatka promišljanja, između pozitivne hitnosti i traženja uzbuđenja, između pozitivne hitnosti i nedostatka ustrajnosti te između pozitivne hitnosti i nedostatka promišljanja, kao i između nedostatka promišljanja i nedostatka ustrajnosti (*Tablica 4*).

5.3 Regresijska analiza

U svrhu ispitivanja mogućnosti predviđanja slanja, primanja i prosljeđivanja seksualnog sadržaja na temelju spola, razine impulzivnosti, rizičnog ponašanja i statusa veze provedena je linearna multipla regresijska analiza čiji su rezultati prikazani u *Tablici 5*.

Tablica 5 Prikaz rezultata multiple regresijske analize za mogućnost predikcije slanja, primanja i prosljeđivanja seksualnog sadržaja na temelju spola, statusa veze, dimenzija impulzivnosti te rizičnog ponašanja. ($N=205$).

	slanje		primanje		prosljeđivanje	
	beta (β)	stand. pogr. (β)	beta (β)	stand. pogr. (β)	beta (β)	stand. pogr. (β)
spol	-.08	.08	-.15*	.08*	.06	.08
status veze	-.10	.07	.02	.07	.08	.07
negativna hitnost	-.22**	.10**	-.16	.09	-.02	.10
pozitivna hitnost	.08	.11	.17	.11	-.02	.11
traženje uzbuđenja	.11	.08	-.01	.08	-.08	.08
nedostatak ustrajnosti	.17	.10	.16	.09	.01	.10
nedostatak predumišljavanja	-.15	.10	-.15	.10	-.10	.11
učestalost rizičnog ponašanja	.03	.07	.12	.07	-.05	.08

Legenda: *= $p<.05$, **= $p<.01$

Odabrani prediktori objašnjavaju 5.94% varijance slanja seksualnog sadržaja, zatim 7.33% varijance primanja seksualnog sadržaja te 2.76% varijance prosljeđivanja seksualnog sadržaja. Statistički značajni prediktor za slanje seksualnog sadržaja je negativna hitnost ($p<.01$), a za primanje muški spol ($p<.05$). Nije utvrđen statistički značajan prediktor za prosljeđivanje seksualnog sadržaja.

6. Rasprava

Cilj ovog istraživanja bio je ispitati raširenost i motive sekstinga, kao i odnos sekstinga, impulzivnosti i rizičnog ponašanja na uzorku studentica i studenata u Republici Hrvatskoj.

Prvi problem bio je ispitati raširenost slanja, primanja i prosljeđivanja seksualnog sadržaja te motive slanja i prosljeđivanja seksualnog sadržaja na uzorku studenata i studentica. Dobiveni rezultati potvrđuju da je primanje općenito učestalije u odnosu na slanje, te da prosljeđivanje ima najnižu prevalenciju, a podržani su i rezultatima brojnih istraživanja koja utvrđuju da je kod različitih dobnih skupina primanje seksualnog sadržaja učestalije u odnosu na slanje, dok je prosljeđivanje u prosjeku vrlo rijetko (npr. Klettke i sur., 2014; Mori i sur., 2020). Prema prethodno navedenim istraživanjima prevalencije sekstinga na mladima u Hrvatskoj (Vrselja i sur., 2015; Kričkić i sur., 2017; Burić i sur., 2018; Milić i sur., 2019) može se uočiti nešto niža prevalencija uključivanja u različite kategorije sekstinga u odnosu na rezultate ovog istraživanja gdje prevalencija slanja iznosi 86.83%, primanja 91.22% i prosljeđivanja 20.00%. Povišena prevalencija sudjelovanja u sekstingu mogla bi označavati generacijske kulturalne promjene vidljive u smanjenoj stigmatizaciji seksualnih sadržaja, što pak rezultira manjim percipiranim rizikom ako se seksualni sadržaj javno objavi ili podijeli s drugima. Ovime bi se direktno mogla objasniti veća učestalost uključivanja u seksting (Garcia i sur., 2016). Ringrose i suradnici (2012) nadalje navode da je za suvremeno društvo karakterističan otvoreni razgovor o intimnim odnosima, lak pristup pornografiji u medijima i visoka zastupljenost seksualnih sadržaja u svakodnevnom životu, što rezultira činjenicom da seksualnost prestaje biti tabu tema. U kontekstu ovog istraživanja u kojem se uzorak sastojao isključivo od studenata i studentica, moguće je da se spomenuta generacijska promjena oslikala i u njihovom seksualnom ponašanju. Kada se usporede s prevalencijom sekstinga kod adolescenata, dobiveni rezultati također su u skladu s trendom porasta uključivanja u seksting s porastom dobi (Dake i sur., 2012; Döring, 2014; Klettke i sur., 2014; Smahel i sur., 2020) te porastom korištenja društvenih mreža za pronalaženje partnera, održavanje veze i izražavanja vlastite seksualnosti (Simpson, 2013). Na primjer, istraživanjima prevalencije sekstinga na uzorku mladih odraslih studenata prije manje od desetljeća utvrđene su znatno niže stope uključivanja u seksting, a oni koji su se uključili učinili su to obično u kontekstu romantičnih veza, odnosno utvrđena je prevalencija od relativno niskih 38% (Perkins i sur., 2013; Reynolds i sur., 2013). Nezanemariva je i činjenica da se uzorak sastoji od osoba čiju dob karakterizira

doživljaj vrhunca seksualnosti (Reyns i sur., 2014). Hudson i suradnici (2014) kao potencijalni razlog povišene prevalencije sekstinga navode da studentska populacija češće koristi internet i mobitele u odnosu na opću populaciju, što rezultira olakšanim slanjem i primanjem eksplicitnih sadržaja. Što se tiče prevalencije prosljeđivanja, ona je u skladu s recentnim istraživanjima prevalencije prosljeđivanja na studentima koja iznosi 17% (Clancy i sur., 2020), odnosno da otprilike 1 od 5 osoba prosljeđuje tuđi seksualni sadržaj (Clancy i sur., 2019; Walker i sur., 2019) te nalazom da je populacija studenata općenito ima viši postotak osoba koje sekstaju (Hudson, 2015).

Nadalje, prema prvoj hipotezi očekivalo se da će studentice češće sudjelovati u slanju u odnosu na studente, a studenti u primanju i prosljeđivanju seksualnog sadržaja u odnosu na studentice. Dobivenim rezultatima utvrđeno je da studenti češće primaju seksualni sadržaj u odnosu na studentice, što je u skladu s dosadašnjim istraživanjima (npr. AP-MTV, 2009; Henderson, 2011; Wysocki i Childers, 2011; Gordon-Messer i sur., 2012; Dir i sur., 2013; Strassberg i sur., 2013). U prilog nalazu da muškarci češće primaju seksualni sadržaj također indirektno idu i istraživanja kojima je utvrđeno da muškarci općenito češće sudjeluju u sekstingu (npr. Jonsson i sur., 2014). Bitno je za napomenuti da velik broj istraživanja kojima je utvrđeno da muškarci imaju veću vjerojatnost primanja seksualnog sadržaja, također navode i da žene pokazuju veću sklonost slanja poruka seksualno eksplicitnog sadržaja u odnosu na muškarce (Henderson i Morgan, 2011; Englander, 2012; Gordon-Messer i sur., 2013; Strassberg i sur., 2013; Lippman i Campbell, 2014) te su dobiveni rezultati isto tako u skladu s nalazom da su muške reakcije na primanje nezatraženih seksualnih poruka puno pozitivnije u odnosu na žene, koje imaju tendenciju biti manje zadovoljne, odnosno više posramljene ili uzrujane (Perkins i sur., 2013). Još jedno od potencijalnih objašnjenja utvrđene spolne razlike u primanju seksualnog sadržaja moglo bi ležati u činjenici da muškarci češće traže da im se eksplicitni sadržaj pošalje, pa ga stoga i češće primaju.

Dobivenim rezultatima nije potvrđena statistički značajna razlika u učestalosti slanja i prosljeđivanja seksualnih sadržaja između studenata i studentica. Ovi su nalazi s druge strane u skladu s brojnim istraživanjima koja utvrđuju da ne postoji spolna razlika u uključivanju u različite kategorije sekstinga (Lenhart, 2009; ; Hinduja i Patchin, 2010; Dake i sur., 2012; Rice i sur., 2012) zbog čega dobiveni nalazi dodatno produbljuju nekonzistentnost dosadašnjih istraživanja na ovu temu. U kontekstu ovog istraživanja, moguće je da se neznčajna razlika može objasniti na temelju

nalaza da se slanje eksplicitnog sadržaja većinski odvija unutar razvijenog romantičnog ili seksualnog odnosa (Mitchell i sur., 2012; Lippman i Campbell, 2014) što bi moglo rezultirati recipročnim slanjem seksualnog sadržaja te izostajanjem spolne razlike. Winkelman i suradnici (2014) također nisu utvrdili postojanje spolne razlike u uključivanju u slanje, kao ni u učestalosti slanja seksualnog sadržaja na uzorku američkih studenata. Dobivena statistički neznačajna spolna razlika u prosljeđivanju seksualnog sadržaja konzistentna je s nedavnim istraživanjima na ovu temu (Clancy i sur., 2019; Walker i sur., 2019; Clancy i sur., 2020).

Što se tiče motiva slanja seksualnog sadržaja, najčešći motivi kod studentica uključuju redom: „zato što je to normalno u intimnoj vezi“, „zato što sam mislila da je to dobra ideja i da izgledam privlačno“, „šala/da se zabavim“ te „da bih zavela nekoga“. Kod studenata su dva najčešća motiva također „zato što je to normalno u intimnoj vezi“ i „zato što sam mislio da je to dobra ideja i da izgledam privlačno“, nakon čega slijede „da bih zaveo nekoga“ i Nije utvrđena statistički značajna spolna razlika ni u jednom od motiva slanja seksualnog sadržaja. Dobiveni rezultati nisu u skladu s većinom istraživanja koja ukazuju na spolne razlike u motivacijama za sudjelovanje u sekstingu, odnosno slanje seksualnog sadržaja (npr. Springston, 2017; Bianchi i sur., 2021). U sličnim istraživanjima većinom se utvrđuje da u pozadini motiva kod muškaraca leži hedonizam, odnosno svojevrsni izraz nesigurnosti kod žena, u skladu s istraživanjem Jewell i Brown (2013) koji ovu razliku objašnjavaju seksting kao određenu vrstu zadovoljenja seksualnih potreba kod muškaraca, odnosno potrebe da se zadovolje partnerove potrebe kod žena. Razlike u motivaciji za seksting između muškaraca i žena često se objašnjavaju i u kontekstu teorije multiplih ciljeva (Scott i Caughlin, 2014) koja razlikuje tri skupine ciljeva s usmjeravajućim djelovanjem prema specifičnom ponašanju, pa tako instrumentalni ciljevi imaju svrhu ostvarivanja određenog oblika interakcije, ciljevi identiteta upravljaju dojmom, a relacijski za svrhu imaju olakšavanje ostvarivanja pozitivnog odnosa između pojedinaca koji zajedno komuniciraju. Bianchi i suradnici (2021) tako svojim istraživanjem utvrđuju da su kod muškaraca češći instrumentalni ciljevi i motivi, dok su kod žena učestaliji ciljevi identiteta. Harris (2017) empirijskom provjerom ove teorije u kontekstu sekstinga utvrđuje četiri skupine modificiranih ciljeva: održavanje veze (intimnost i povezanost s partnerom), flertovanje (želja biti viđen kao atraktivan i zabavan), seksualno nagovaranje (pokušaj uključivanja u seksualno ponašanje s drugom osobom) te razgovor (želja uključivanja u seksualni razgovor s drugom osobom). Woolard (2011) navodi da više od polovice ispitanika vjeruje da seksting povisuje samopouzdanje, a još

veći postotak smatrao je samo ponašanje zabavnim i zanimljivim – u pozadini čega bi mogao biti i učestalo navođen motiv „da se zabavim“. Bitno je uzeti u obzir i kognitivne procese povezane s odlukom pojedinca da sudjeluje u sekstingu, uključujući stavove pojedinca, izražavanje društvene emancipacije, ali i način stjecanja popularnosti u grupama vršnjaka (Sesar i sur., 2019). Springston (2017) naglašava da osobno razumijevanje maskuliniteta i femininosti, odnosno percepcije vlastitog rodnog identiteta imaju bitnu ulogu u motivaciji za seksting, kao i samom sudjelovanju u tom ponašanju. Pojedinci koji nemaju rodno podijeljene stavove i egalitarniji su, vjerojatnije će reći da je intimnost razlog slanja seksualnih poruka. Kao posljedica promjene rodničkih normi i onoga što je prikladno ponašanje u kontekstu seksualnih odnosa, moguće je da dolazi do izjednačavanja motiva uključivanja u seksting između muškaraca i žena, pa tako i muškarci jednako kao i žene kao glavnu motivaciju uključivanja u seksting navode upravo poboljšanje odnosa i održavanje ili razvoj intimnosti (Parker i sur., 2013). Može se pretpostaviti da seksting postaje sve prihvaćeniji kao novi oblik seksualnog ponašanja, osobito među osobama egalitarnih rodničkih stavova. Društvene promjene vidljive u obliku razbijanja rodničkih normi i uloga dovode do toga da se muškarci i žene smatraju ravnopravnima, a sveprisutna tehnologija i društvene mreže danas se gledaju kao ekstenzija međusobnih odnosa i dodatna mogućnost izražavanja intimnosti ili želje za istom (Springston, 2017).

Najčešći motivi prosljeđivanja sadržaja kod studentica, kao i kod studenata istim su redoslijedom „*šala/da se zabavim*“, „*zato što sam imala/o pristanak osobe čiji je sadržaj prosljeđen*“, „*slučajno*“ te „*zato što većina ljudi to čini*“, s time da su studentice postizale nešto više aritmetičke sredine u svim motivima u odnosu na studente, ali nije utvrđena statistički značajna spolna razlika ni u jednom motivu prosljeđivanja seksualnog sadržaja. Clancy i suradnici (2020) navode da su muškarci i žene u prosjeku jednako skloni prosljeđiti tuđi sadržaj i to pretežito osobama istog spola, ali muškarci ipak prosljeđuju većem broju osoba u odnosu na žene. Ovim istraživanjem glavnim motivima prosljeđivanja utvrđeni su privlačnost prikazane osobe, humor i „*jer nije velika stvar*“. Dobiveni nalazi također sugeriraju da je prosljeđivanje seksualnog sadržaja normalizirano recipročnim slanjem i primanjem unutar grupa vršnjaka. Rezultati ovog istraživanja mogu se objasniti teorijom razumnog djelovanja (Fishbein i Ajzen, 1975), koja sugerira da ako se ponašanje smatra subjektivno prihvatljivim i normaliziranim unutar društvene skupine, vjerojatnije je i uključivanje članova u to ponašanje. Iako ovi nalazi nisu u skladu s ovim istraživanjem, isti autori također utvrđuju da je motiv zabave općenito najčešći motiv

prosljeđivanja sadržaja. Clancy i suradnici (2021) također potvrđuju ovaj nalaz navodeći motiv šale i zabave kao drugi po učestalosti općenito te, iako je malo češći kod žena, također nije utvrđena značajna spolna razlika. Nadalje, većina ispitanika prosljeđivanje sadržaja doživljava kao da “*nije velika stvar*”, što je u skladu s drugim nalazima (Barrense-Dias i sur., 2020; Clancy i sur., 2020; Clancy i sur., 2021; Walker i sur., 2021) da oni koji prosljeđuju rijetko doživljavaju ovo ponašanje kao štetno. Međutim, percepcija da prosljeđivanje tuđeg eksplicitnog sadržaja “*nije velika stvar*” ili “*kao šalu*” može manje odražavati razloge, odnosno motivaciju, a specifičnije ukazivati na subjektivnu prosudbu o niskom potencijalnom riziku širenja sadržaja (Clancy i sur., 2021). Nadalje, s obzirom na to da pojedinac sadržaj većinom dijeli s uskim krugom prijatelja od kojih većinom traži neku vrstu mišljenja (Barrense-Dias i sur., 2020), moguće je da je upravo to u pozadini visoke prevalencije motiva „*jer svi to čine*“. Kod interpretacije rezultata ispitivanja motiva uključivanja u slanje i prosljeđivanje sekstinga također je vrlo bitno spomenuti potencijalno socijalno poželjno odgovaranje. Iako je sudionicima prethodno navedeno da je njihova anonimnost osigurana i nisu bili u fizičkom kontaktu s ispitivačem, područje poput vlastitih motiva za uključivanje u određena intimna ponašanja može biti pod utjecajem socijalne poželjnosti, pogotovo ako se radi o ponašanju koje se smatra nemoralnim (npr. prosljeđio/la sam tuđi seksualni sadržaj bez pristanka da se zabavim), a dijeljenje tuđeg sadržaja bez pristanka osobe koja ga je stvorila usto je i ilegalno. Walker i suradnici (2021) naglašavaju da navođenje motiva prosljeđivanja kao šale umanjuje potencijalnu štetu koju to može prouzročiti i mogući utjecaj koji takva ‘šala’ može imati na prava, ugled i osjećaje pojedinaca. Predlaže se da je u ovom kontekstu uporaba humora često maladaptivna jer se koristi za ponižavanje drugih ili smanjenje njihove popularnosti. Još jedan od oblika prosljeđivanja koji je potencijalno i najčešći, a većinom se ne ispituje je i direktno pokazivanje sadržaja drugoj osobi s vlastitog uređaja da bi se izbjegli dokazi o dijeljenju sadržaja s drugima, a također može imati negativne posljedice za osobu koja je sadržaj poslala (Barrense-Dias i sur., 2020).

Drugi problem bio je ispitati povezanost između dimenzija sekstinga i impulzivnosti, sekstinga i rizičnog ponašanja te impulzivnosti i rizičnog ponašanja. Utvrđena je statistički značajna pozitivna povezanost između primanja seksualnog sadržaja i učestalosti rizičnog ponašanja, između traženja uzbuđenja i učestalosti rizičnog ponašanja te između nedostatka predumišljanja i učestalosti rizičnog ponašanja. Pozitivna povezanost primanja seksualnog sadržaja i učestalosti rizičnog ponašanja u skladu je s nalazima Van Ouytsela i suradnika (2014)

koji su na uzorku adolescenata utvrdili povezanost sekstinga s različitim oblicima rizičnog ponašanja, uključujući seksualno rizično ponašanje i zdravstveno rizično ponašanje. U prilog ovim nalazima također idu istraživanja kojima je utvrđena pozitivna povezanost između sekstinga i delinkvencije (Lee i sur., 2013). Primjerice, Ling (2005) navodi da istraživanja ukazuju na pozitivnu povezanost između upotrebe mobitela i rizičnih ponašanja poput konzumacije alkohola, problematičnog ponašanja u školi i seksualne aktivnosti. Općenito, istraživanja pokazuju da osobe koje sudjeluju u sekstingu učestalije konzumiraju nikotin, alkohol, marihuanu i druge psihoaktivne tvari (Dake i sur., 2012; Benotsch i sur., 2013; Dir i sur., 2013; Temple i sur., 2014). Ipak, oskudnim istraživanjima na ovu temu još uvijek se ne može ponuditi objašnjenje primjenjivo na uzorak mladih odraslih. Moguće je da su osobe koje se češće uključuju u rizična ponašanja također sklonije zatražiti eksplicitni sadržaj od drugih, pa ga stoga i češće primaju sadržaj jer nije utvrđena značajna povezanost učestalosti rizičnog ponašanja ni sa slanjem, ni s prosljeđivanjem seksualnog sadržaja. Ovi rezultati mogu se objasniti u kontekstu toga da se radi o mladim odraslima koji, za razliku od adolescenata na kojima je utvrđena pozitivna povezanost između sekstinga i rizičnog ponašanja ovo ponašanje ne percipiraju rizičnim jer se kao što je već ranije spomenuto dešava unutar razvijenog seksualnog ili romantičnog odnosa, a i samo ponašanje je normalizirano i vrlo učestalo, pogotovo na studentskoj populaciji. Istovremeno, mlade su osobe postale manje osjetljive na seksualno eksplicitne sadržaje kojima su izložene u medijima (Walker i sur., 2013). Neki liberalniji autori mišljenja su da je seksting samo novi oblik eksperimentiranja sa seksualnošću u razdoblju adolescencije te da su mlade osobe oduvijek na neki način upotrebljavale tehnologiju s ciljem izražavanja vlastite seksualnosti (Chalfen, 2009).

Što se tiče pozitivne povezanosti između traženja uzbuđenja i učestalosti rizičnog ponašanja, pretpostavlja se da je sklonost uključivanju u rizična ili problematična ponašanja funkcija osobina ličnosti koje predisponiraju pojedinca ka traženju složenih, intenzivnih novih iskustava. Zuckerman (1994) navodi dimenziju traženja senzacija kao glavnu odrednicu uključivanja u rizična ponašanja. Istraživanja pokazuju da pojedinci koji postižu visoke rezultate na mjerama traženja senzacija često riskiraju jednostavno kako bi uživali u iskustvu (Zuckerman, 1994.). Traženje senzacija kao još jedna od odrednica impulzivnosti također je istraživana u kontekstu sklonosti sekstingu. Uloga dimenzije traženja senzacija u sekstingu podržana je činjenicom da sklonost traženju senzacija sugerira repetitivno ponašanje traženja uzbuđenja s ciljem ispunjavanja tog poriva. Stoga, moguće je da se pojedinci s visokom razinom traženja

senzacija češće uključuju u seksting s ciljem pronalaženja novih uzbuđenja (Cyders i sur., 2009) ili zbog nagrađujućih aspekata sekstinga zbog kojih se ponovno uključuju u to ponašanje (Dir, 2012). Budući da je seksting noviji oblik aktivnosti na internetu povezan s visokom razinom pobuđenosti (Sesar i Dodaj, 2020), ne čudi da tražitelji senzacija ovim ponašanjem djeluju sukladno vlastitom porivu potrage za uzbuđenjem. Delevi i Weisskirch (2013) istraživanjem odnosa između sekstinga i traženja senzacija kod odraslih nisu utvrdili značajnu povezanost. Ipak, istraživanjem na adolescentima utvrđeno je da će se osobe s višim rezultatima na mjerama traženja senzacija vjerojatnije uključiti u seksting (Van Ouytsel i sur., 2014). Dobiveni nalazi u skladu su s nizom istraživanja koja također utvrđuju pozitivnu povezanost visokih rezultata na dimenziji traženja senzacija sa sudjelovanjem u sekstingu (Dir, 2012; Dir i Cyders, 2014; Scholes-Balog i sur., 2016) kao i s povećanom vjerojatnošću prosljeđivanja sadržaja čija je namjena bila primarno privatna (Scholes-Balog i sur., 2016). Nalazi istraživanja Dir i Cyders (2015) sugeriraju da traženje senzacija ima utjecaj na očekivanja u vezi sa seksom i sekstingom, što zauzvrat utječe na seksting ponašanja. Nadalje, zamijećeno je da se porast razine traženja senzacija izvanredno podudara s drugim dobnim gradijentima preuzimanja rizika kao što su uhićenja zbog kriminalnog ponašanja i konzumacija droge (Romer, 2010). Zuckerman (1994) navodi da su viši rezultati na dimenziji traženja senzacija pozitivno povezani s tendencijom uključivanja u rizična ponašanja kod adolescenata i odraslih.

Nedostatak promišljanja definira se kao sklonost ka ponašanjima bez prethodnog promišljanja o tome. Utvrđena pozitivna povezanost nedostatka promišljanja s rizičnim ponašanjem u skladu je s istraživanjima koja potvrđuju pozitivnu povezanost između odrednica impulzivnosti i rizičnog ponašanja. S druge strane, moguće je da je povezanost između ostalih subskala impulzivnosti (negativne hitnosti, pozitivne hitnosti i nedostatka ustrajnosti) i učestalosti rizičnog ponašanja izostala zbog korištenja skale primarno namijenjene adolescentima na uzorku studenata, ali i korištenja prigodnog uzorka. Dobiveni rezultati nisu u skladu s prethodnim istraživanjima prema kojima se kao jedna od najvažnijih osobina povezanih s rizičnim ponašanjem navodi višedimenzionalni konstrukt impulzivnosti. Romer (2010) navodi da su individualne razlike u impulzivnosti temelj velikog dijela rizičnog ponašanja koje se uočava tijekom adolescencije, nakon čega se mogu razviti i opasniji oblici rizičnog ponašanja povezani s impulzivnim osobinama. Značajni dokazi upućuju na to da mladi koji se rano uključuju u rizična ponašanja kao što je konzumacija droga i agresivno ponašanje pokazuju više razine impulzivnog

ponašanja već od treće godine (Raine i sur., 1998). Čini se da je čitav spektar eksternalizacije rizičnog ponašanja povezan s temeljnim skupom impulzivnih osobina (Kreuger i sur., 2002). Neki autori naglašavaju da se konstrukt sklonosti preuzimanju rizika djelomično preklapa s konstruktom impulzivnosti te da se sklonost preuzimanju rizika može sagledati kao bihevioralna mjera impulzivnosti kao osobine ličnosti (Leujez i sur., 2007).

Treći problem bio je ispitati mogućnost predikcije sekstinga na temelju spola, statusa veze, impulzivnosti te učestalosti rizičnog ponašanja. Statistički značajni prediktori za slanje seksualnog sadržaja je negativna hitnost, a za primanje muški spol. Nije utvrđen statistički značajan prediktor za prosljeđivanje seksualnog sadržaja. Negativna hitnost definira se kao sklonost prenaplrenom ponašanju tijekom doživljavanja izrazito negativnih emocija. U kontekstu objašnjenja predikcije moguće je da ispitanici odlučuju poslati eksplicitni sadržaj s ciljem poboljšanja trenutnog negativnog raspoloženja jačanjem pozitivne slike o sebi, dobivanjem osjećaja intimnosti i bliskosti ili iniciranjem seksualnog odnosa. Nadalje, rezultati dosadašnjih istraživanja ukazuju da muškarci češće primaju seksualni sadržaj u odnosu na žene (npr. AP-MTV, 2009; Henderson, 2011; Wysocki i Childers, 2011; Gordon-Messer i sur., 2012; Dir i sur., 2013; Strassberg i sur., 2013). Dobiveni nalaz da spol, status veze, impulzivnost i učestalost rizičnog ponašanja nisu značajni prediktori prosljeđivanja seksualnog sadržaja u skladu su s prethodno navedenim nalazima prema kojima ne postoji spolna razlika u prosljeđivanju, da se većinom prosljeđuje prijateljima te da je ovo ponašanje normalizirano unutar skupina vršnjaka.

Provedeno istraživanje, pored dosadašnjih, također pruža uvid u prevalenciju sekstinga koja se, čini se, razvojem tehnologije i društvenih mreža povećava te je upravo zbog toga bitno pratiti promjene u uključivanju u različite oblike sekstinga s ciljem pravovremene edukacije o potencijalnim rizicima, ali i korisnim aspektima ovog ponašanja. Isto tako, neznčajne spolne razlike u motivima sekstinga te uključivanju u slanje i prosljeđivanju seksualno eksplicitnog sadržaja mogle bi upućivati na generacijske promjene u percepciji rodnih uloga i seksualnosti, kao i na normalizaciju ovog ponašanja. Važan doprinos je također određivanje odnosa između sekstinga, impulzivnosti i rizičnog ponašanja, kao i prediktora različitih kategorija sekstinga koji dosad nije bio ispitan na uzorku hrvatskih studenata. Što se tiče nedostataka i ograničenja provedenog istraživanja, jasno je da u ovom području nedostaje sistematskih istraživanja na reprezentativnim uzorcima. S metodološkog aspekta, bitni nedostatak je prvenstveno neizjednačen

broj muškaraca i žena u uzorku, što je moglo djelovati na dobivene rezultate. Nadalje, što se tiče nalaza vezanih uz prosljeđivanje sadržaja, važno je napomenuti da se radi o relativno niskom postotku ispitanika koji se uključio u ponašanje, što je također moglo djelovati na daljnje rezultate. Također, dok neka istraživanja koriste isključivo kategorije sekstinga, neka pak koriste samo seksting kao općenito ponašanje što dodatno otežava donošenje zaključaka i usporedbu različitih rezultata problema usporedbe rezultata. Što se tiče korištene skale rizičnog ponašanja, moguće je da je na dobivene rezultate utjecala činjenica da je skala primarno formirana za uzorak adolescanata te sve čestice nisu bile direktno primjenjive na uzorak studenata. Bitno je napomenuti i da je korišten prigodni uzorak te da je i sam način regrutacije ispitanika problematičan ne samo zato što je proveden online, pa onemogućuje kontrolu, već nadalje i zbog činjenice da su upitnik ispunili samo ispitanici koju su se sami na to odlučili, zbog čega je moguće da osobe nesklone, odnosno vrlo sklone sekstingu nisu željele ispuniti upitnik. Smjernice za buduća slična istraživanja su uža specifikacija rizičnog ponašanja te korištenje procjene percipiranog rizika čestica radi lakše interpretacije dobivenih rezultata. Nadalje, umjesto korištenja mjere samoprocjene impulzivnosti, u budućim istraživanjima predlaže se korištenje neke od bihevioralnih mjera impulzivnosti koje bi mogle dati uvid u realističnije razine impulzivnosti u realnijim situacijama, umjesto da se koristi mjera samoprocjene gdje ispitanici često znaju podcijeniti ili precijeniti vlastito ponašanje, ili pak davati socijalno poželjne odgovore. Na temelju literature predlaže se i razlikovanje ispitanika koji su jednom prosljedili sadržaj i onih koji ga prosljeđuju češće ili uzastopno te uvođenje prediktora religioznosti, stila privrženosti i percipirane seksualnosti kao potencijalno relevantnih u ovom području.

7. Zaključci

1. Ukupno 86.83% studenata i studentica se u posljednjih 12 mjeseci uključilo u slanje seksualnog sadržaja, 91.22% je primilo seksualni sadržaj, a 20% je prosljedilo ili podijelilo tuđi seksualni sadržaj. Studenti u prosjeku češće primaju seksualni sadržaj u odnosu na studentice. Ipak, nije utvrđena statistički značajna razlika u učestalosti slanja i prosljeđivanja seksualnih sadržaja između studenata i studentica. Nadalje, nije utvrđena statistički značajna razlika u motivima slanja i prosljeđivanja između studentica i studenata.
2. Utvrđena je statistički značajna pozitivna povezanost između primanja seksualnog sadržaja i rizičnog ponašanja, između traženja uzbuđenja i rizičnog ponašanja te između nedostatka promišljanja i rizičnog ponašanja.
3. Prediktori spol, status veze, negativna i pozitivna hitnost, traženje uzbuđenja, nedostatak hitnosti, nedostatak promišljanja i učestalost rizičnog ponašanja objašnjavaju 5.94% varijance slanja seksualnog sadržaja, zatim 7.33% varijance primanja seksualnog sadržaja te 2.76% varijance prosljeđivanja seksualnog sadržaja. Statistički značajni prediktor za slanje seksualnog sadržaja je negativna hitnost, a za primanje muški spol. Nije utvrđen statistički značajan prediktor za prosljeđivanje seksualnog sadržaja.

Literatura

- Barrense-Dias, Y., Akre, C., Auderset, D., Leeners, B., Morselli, D. Surís, J. C. (2020). Non-consensual sexting: Characteristics and motives of youths who share received-intimate content without consent. *Sexual Health, 17*(3), 270-278.
- Barrense-Dias, Y., Berchtold, A., Surís, J.-C. i Akre, C. (2017). Sexting and the Definition Issue. *Journal of Adolescent Health, 61*(5), 544–554.
- Benotsch, E. G., Snipes, D. J., Martin, A. M., i Bull, S. S. (2013). Sexting, substance use, and sexual risk behavior in young adults. *Journal of Adolescent Health, 52*(3), 307-313.
- Bianchi, D., Morelli, M., Baiocco, R. i Chirumbolo, A. (2021). Individual differences and developmental trends in sexting motivations. *Current Psychology, 40*(9), 4531-4540.
- Bianchi, D., Morelli, M., Baiocco, R., Cattelino, E., Laghi, F. i Chirumbolo, A. (2019). Family functioning patterns predict teenage girls' sexting. *International Journal of Behavioral Development, 43*(6), 507-514.
- Bulešić, A. (2017). *Odnos privrženosti u prijateljskim vezama, privrženosti kućnim ljubimcima i nekim dimenzijama psihološke dobrobiti*. Doktorska dizertacija. Odsjek za psihologiju filozofskog fakulteta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.
- Buljan Flander, G., Prijatelj, K., Raguž, A., Čagalj Farkas, M. i Selak Bagarić, E. (2021). Rasprostranjenost i navike sekstinga kod djece srednjoškolske dobi u Hrvatskoj. Napredak: *Časopis za interdisciplinarna istraživanja u odgoju i obrazovanju, 162*(1-2), 7-25.
- Buljan-Flander, G., Karlović, A. i Ćosić, I. (2004). Izloženost djece zlostavljanju putem interneta. *Medix: Specijalizirani Medicinski Dvomjesečnik, 10*(54/55), 159-161.
- Burić, J., Juretić, J. i Štulhofer, A. (2018). Uloga dispozicijskih, socijalizacijskih i ponašajnih čimbenika u dinamici slanja seksualno eksplicitnih poruka u adolescenciji. *Psihologijske Teme, 27*(3), 409–435.
- Butorac, L. (2020). Povezanost nekih individualnih karakteristika i sekstinga kod adolescenata (Doktorska dizertacija, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera. Faculty of Humanities and Social Sciences. Department of Psychology).

- Byrnes, J. P., Miller, D. C. i Schafer, W. D. (1999). Gender differences in risk taking: a meta-analysis. *Psychological bulletin*, 125(3), 367-383.
- Calvert, C. (2009). Sex, cell phones, privacy, and the first amendment: When children become child pornographers and the Lolita effect undermines the law. *CommLaw Conspectus Journal of Communications Law and Policy*, 18, 1-66.
- Chalfen, R. (2009). ‘It’s only a picture’: Sexting, ‘smutty’ snapshots and felony charges. *Visual Studies*, 24(3), 258-268.
- Chapple, C. L. i Johnson, K. A. (2007). Gender Differences in Impulsivity. *Youth Violence and Juvenile Justice*, 5(3), 221–234.
- Charnigo, R., Noar, S. M., Garnett, C., Crosby, R., Palmgreen, P. i Zimmerman, R. S. (2013). Sensation Seeking and Impulsivity: Combined Associations with Risky Sexual Behavior in a Large Sample of Young Adults. *Journal of Sex Research*, 50(5), 480–488.
- Clancy, E. M., Klettke, B., Crossman, A. M., Hallford, D. J., Howard, D. i Toumbourou, J. W. (2021). Sext dissemination: Differences across nations in motivations and associations. *International journal of environmental research and public health*, 18(5), 2429.
- Clancy, E. M., Klettke, B. i Hallford, D. J. (2019). The dark side of sexting—Factors predicting the dissemination of sexts. *Computers in Human Behavior*, 92, 266-272.
- Clancy, E. M., Klettke, B., Hallford, D. J., Crossman, A. M., Maas, M. K. i Toumbourou, J. W. (2020). Sharing is not always caring: Understanding motivations and behavioural associations with sext dissemination. *Computers in Human Behavior*, 112, 106460.
- Cloninger, C.R. (1987). A systematic method for clinical description and classification of personality variants. A proposal. *Archives of General Psychiatry*, 44, 573 - 88.
- Cooper, M. L. (2002). Alcohol use and risky sexual behavior among college students and youth: evaluating the evidence. *Journal of Studies on Alcohol*, (14), 101-117.
- Cross, C. P., Copping, L. T. i Campbell, A. (2011). Sex differences in impulsivity: A meta-analysis. *Psychological Bulletin*, 137(1), 97–130.

- Cyders, M. A., Flory, K., Rainer, S. i Smith, G. T. (2009). The role of personality dispositions to risky behavior in predicting first-year college drinking. *Addiction, 104*(2), 193-202.
- Cyders, M. A., Littlefield, A. K., Coffey, S. i Karyadi, K. A. (2014). *Examination of a short English version of the UPPS-P Impulsive Behavior Scale. Addictive Behaviors, 39*(9), 1372-1376.
- Dake, J. A., Price, J. H., Maziarz, L., i Ward, B. (2012). Prevalence and correlates of sexting behaviour in adolescents. *American Journal of Sexuality Education, 7*(1), 1-15.
- Dake, J. A., Price, J. H., Maziarz, L., i Ward, B. (2012). Prevalence and correlates of sexting behaviour in adolescents. *American Journal of Sexuality Education, 7*(1), 1-15.
- Cyders, M. A., Smith, G. T., Spillane, N. S., Fischer, S., Annus, A. M. i Peterson, C. (2007). Integration of impulsivity and positive mood to predict risky behavior: Development and validation of a measure of Positive Urgency. *Psychological Assessment, 19*(1), 107-118.
- Daly, M. i Wilson, M. (1983). *Sex, evolution, and behavior*. Willard Grant Press.
- Deckman, T. i DeWall, C. N. (2011). Negative urgency and risky sexual behaviors: A clarification of the relationship between impulsivity and risky sexual behavior. *Personality and Individual Differences, 51*(5), 674-678.
- Del Rey, R., Ojeda, M. i Casas, J. A. (2021). Validation of the Sexting Behavior and Motives Questionnaire. *Psicothema, 33*(2), 287-295.
- Delevi, R. i Weisskirch, R. S. (2013). Personality factors as predictors of sexting. *Computers in Human Behavior, 29*(6), 2589-2594.
- DeYoung, C. G. i Rueter, A. R. (2010). Impulsivity as a personality trait. *Handbook of Self-Regulation: Research, Theory, and Applications, 2*, 485-502.
- Dir, A. L. (2012). *Understanding sexting behaviors, sexting expectancies, and the role of impulsivity in sexting behaviors*. Purdue University.
- Dir, A. L., Cyders, M. A. i Coskunpinar, A. (2013). From the bar to the bed via mobile phone: A first test of the role of problematic alcohol use, sexting, and impulsivity-related traits in sexual hookups. *Computers in Human Behavior, 29*(4), 1664–1670.

- Dir, A. L., i Cyders, M.A. (2014). Risks, risk factors, and outcomes associated with phone and internet sexting among university students in the United States. *Archives of Sexual Behavior*, 44(6), 1675-1684.
- Dodaj, A. i Sesar, K. (2020). Sexting categories. *Mediterranean Journal of Clinical Psychology*, 8(2).
- Dodaj, A., Sesar, K., i Jerinić, S. (2019). A prospective study of high- school sdolecent sexting behavior and psychological distress. *The Journal of Psychology*, 30, 1-18.
- Döring, N. (2014). Consensual sexting among adolescents: Risk prevention through abstinence education or safer sexting? *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 8(1).
- Englander, E. i McCoy, M. (2018). Sexting—Prevalence, Age, Sex, and Outcomes. *JAMA Pediatrics*, 172(4), 317.
- Ferguson, C. J. (2011). Sexting behaviors among young Hispanic women: Incidence and association with other high-risk sexual behaviors. *Psychiatric Quarterly*, 82(3), 239-243.
- Flood, M. (2013). Male and female sluts. *Australian Feminist Studies*, 28(75), 95-107.
- Garcia, J. R., Gesselman, A. N., Siliman, S. A., Perry, B. L., Coe, K. i Fisher, H. E. (2016). Sexting among singles in the USA: Prevalence of sending, receiving, and sharing sexual messages and images. *Sexual Health*, 13(5), 428-435.
- Gil Llario, M. D., Morell-Mengual, V., Giménez García, C. i Ballester-Arnal, R. (2020). The phenomenon of sexting among Spanish teenagers: Prevalence, attitudes, motivations and explanatory variables.
- Gómez, L. C. i Ayala, E. S. (2014). Psychological Aspects, Attitudes and Behaviour Related to the Practice of Sexting: A Systematic Review of the Existent Literature. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 132, 114–120.
- Gordon-Messer, D., Bauermeister, J. A., Grodzinski, A., i Zimmerman, M. (2013). Sexting among young adults. *Journal of Adolescent Health*, 52(3), 301- 306.
- Gottfredson, M. R. i Hirschi, T. (1990). *A General theory of crime*. Stanford University Press.

- Gregg, D., Somers, C. L., Pernice, F. M., Hillman, S. B. i Kernsmith, P. (2018). Sexting rates and predictors from an urban midwest high school. *Journal of School Health*, 88(6), 423–433.
- Hagan, J., Simpson, J. i Gillis, A. R. (1987). Class in the household: A power-control theory of gender and delinquency. *American Journal of Sociology*, 92, 788-816.
- Hansen, E. B. i Breivik, G. (2001). Sensation seeking as a predictor of positive and negative risk behaviour among adolescents. *Personality and Individual Differences*, 30(4), 627–640.
- Henderson, L. (2011). Sexting and sexual relationships among teens and young adults. *McNair Scholars Research Journal*, 7(1), 9.
- Hinduja, S. i Patchin, J. W. (2010). *Sexting: A brief guide for educators and parents*. Cyberbullying Research Center. Retrieved from <https://www.scribd.com/%20doc/58793571/SextingABrief-Guide-For-Educators-Parents-Hinduja-Patchin>
- Houck, C. D., Barker, D., Rizzo, C., Hancock, E., Norton, A. i Brown, L. K. (2014). Sexting and sexual behavior in at-risk adolescents. *Pediatrics*, 133(2), e276-e282.
- Hunt, M. K., Hopko, D. R., Bare, R., Lejuez, C. W. i Robinson, E. V. (2005). Construct validity of the balloon analog risk task (BART) associations with psychopathy and impulsivity. *Assessment*, 12(4), 416-428.
- Jonsson, L. S., Priebe, G., Bladh, M. i Svedin, C. G. (2014). Voluntary sexual exposure online among Swedish youth - Social background, Internet behavior and psychosocial health. *Computers in Human Behavior*, 30, 181-189.
- Klettke, B., Hallford, D., i Mellor, D. (2014). Sexting prevalence and correlates: A systematic literature review. *Clinical Psychology Review*, 34, 44-53.
- Kline, R.B. (2005). *Principles and practice of structural equation modeling*. Guilford Press.
- Kričkić, D. (2016). *Rizično ponašanje studenata u kontekstu novih medija* (Doctoral dissertation, Josip Juraj Strossmayer University of Osijek. Faculty of Humanities and Social Sciences. Department of Psychology).

- Kričkić, D., Šincek, D. i Babić Čike, A. (2017). Sexting, cyber-violence and sexually risk behaviour among college students. *Kriminologija i Socijalna Integracija*, 25(2), 15-28.
- Krueger, R. F., Markon, K. E., Patrick, C. J., Benning, S. D. i Kramer, M. D. (2007). Linking antisocial behavior, substance use, and personality: an integrative quantitative model of the adult externalizing spectrum. *Journal of Abnormal Psychology*, 116(4), 645.
- Lee, C.-H., Moak, S. i Walker, J. T. (2013). Effects of Self-Control, Social Control, and Social Learning on Sexting Behavior Among South Korean Youths. *Youth & Society*, 48(2), 242–264.
- Leigh, B. C. (1999). Peril, chance, adventure: concepts of risk, alcohol use and risky behavior in young adults. *Addiction*, 94(3), 371-383.
- Lejuez, C. W., Aklin, W., Daughters, S., Zvolensky, M., Kahler, C. i Gwadz, M. (2007). Reliability and validity of the youth version of the Balloon Analogue Risk Task (BART–Y) in the assessment of risk-taking behavior among inner-city adolescents. *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology*, 36(1), 106-111.
- Lenhart, A. (2009). *Teens and sexting*. Preuzeto s http://ncdsv.org/images/PewInternet_TeensAndSexting_12-2009.pdf
- Lippman, J. R. i Campbell, S. W. (2014). Damned if you do, damned if you don't... if you're a girl: Relational and normative contexts of adolescent sexting in the United States. *Journal of Children and Media*, 8(4), 371-386.
- Lynam, D. R., Smith, G. T., Whiteside, S. P. i Cyders, M. A. (2006). The UPPS-P: Assessing five personality pathways to impulsive behavior (Technical Report). Purdue University.
- Madigan, S., Ly, A., Rash, C. L., Van Ouytsel, J. i Temple, J. R. (2018). Prevalence of multiple forms of sexting behavior among youth: A systematic review and meta-analysis. *JAMA Pediatrics*, 172(4), 327-335.
- Milić, M., Duvnjak, I. i Šincek, D. (2019). Učestalost sekstinga među mladima i mladim odraslima U D. Šincek, N. Rudolfi i Z. Penezić (ur.). 27. godišnja konferencija hrvatskih psihologa „Psihologija i digitalni svijet“ Knjiga sažetaka. Zagreb: Hrvatsko psihološko društvo (izlaganje sa znanstvenog skupa).

- Mori, C., Choi, H. J., Temple, J. R. i Madigan, S. (2021). Patterns of sexting and sexual behaviors in youth: A Latent Class Analysis. *Journal of Adolescence*, 88, 97–106.
- Mori, C., Cooke, J. E., Temple, J. R., Anh, L., Lu, Y., Anderson, N., ... i Madigan, S. (2020). The prevalence of sexting behaviors among emerging adults: A meta-analysis. *Archives of Sexual Behavior*, 49(4), 1103-1119.
- Mori, C., Temple, J. R., Browne, D. i Madigan, S. (2019). Association of sexting with sexual behaviors and mental health among adolescents: A systematic review and meta-analysis. *JAMA Pediatrics*, 173(8), 770-779.
- Owen, J. i Fincham, F. D. (2011). Young adults' emotional reactions after hooking up encounters. *Archives of Sexual Behavior*, 40(2), 321-330.
- Pavin, L. (2019). *Rizična ponašanja djece i mladih na internetu u kontekstu razvojnih modela i modela objašnjena učinaka medija* (Doctoral dissertation, Josip Juraj Strossmayer University of Osijek. Faculty of Humanities and Social Sciences).
- Perkins, A. B., Becker, J. V., Tehee, M. i Mackelprang, E. (2013). Sexting behaviors among college students: Cause for concern?. *International Journal of Sexual Health*, 26(2), 79-92.
- Raguž, A., Buljan Flander, G. i Boričević Maršanić, V. (2021). Uporaba modernih tehnologija kao rizik za seksualno zlostavljanje i iskorištavanje djece i adolescenata putem interneta. *Kriminologija & socijalna integracija: časopis za kriminologiju, penologiju i poremećaje u ponašanju*, 29(2), 226-247.
- Raine, A., Reynolds, C., Venables, P. H., Mednick, S. A. i Farrington, D. P. (1998). Fearlessness, stimulation-seeking, and large body size at age 3 years as early predispositions to childhood aggression at age 11 years. *Archives of General Psychiatry*, 55(8), 745-751.
- Reed, L. A., Boyer, M. P., Meskunas, H., Tolman, R. M. i Ward, L. M. (2020). How do adolescents experience sexting in dating relationships? Motivations to sext and responses to sexting requests from dating partners. *Children and Youth Services Review*, 109, 104696.
- Renfrow, D. G. i Rollo, E. A. (2014). Sexting on Campus: Minimizing Perceived Risks and Neutralizing Behaviors. *Deviant Behavior*, 35(11), 903–920.

- Reyns, B. W., Burek, M. W., Henson, B. i Fisher, B. S. (2013). The unintended consequences of digital technology: Exploring the relationship between sexting and cybervictimization. *Journal of Crime and Justice*, 36(1), 1-17.
- Reyns, B. W., Henson, B. i Fisher, B. S. (2014). Digital Deviance: Low Self-Control and Opportunity as Explanations of Sexting Among College Students. *Sociological Spectrum*, 34(3), 273–292.
- Rice, E., Gibbs, J., Winetrobe, H., Rhoades, H., Plant, A., Montoya, J. i Kordic, T. (2014). Sexting and sexual behavior among middle school students. *Pediatrics*, 134(1), e21-e28.
- Rice, E., Rhoades, H., Winetrobe, H., Sanchez, M., Montoya, J., Plant, A., i Kordic, T. (2012). Sexually explicit cell phone messaging associated with sexual risk among adolescents. *Pediatrics*, 130(4), 667-673.
- Richter, M. (2010). *Risk behaviour in adolescence*. Springer Fachmedien.
- Ringrose, J., Gill, R., Livingstone, S. i Harvey, L. (2012). A qualitative study of children, young people and 'sexting': a report prepared for the NSPCC.
- Romer, D. (2010). Adolescent risk taking, impulsivity, and brain development: Implications for prevention. *Developmental Psychobiology: The Journal of the International Society for Developmental Psychobiology*, 52(3), 263-276.
- Scholes-Balog, K., Francke, N. i Hemphill, S. (2016). Relationships Between Sexting, Self-Esteem, and Sensation Seeking Among Australian Young Adults. *Sexualization, Media, & Society*, 2(2).
- Sesar, K. i Dodaj, A. (2020). *Seksting: razmjena seksualno eksplicitnog sadržaja*. Sveučilište u Mostaru.
- Sesar, K., Dodaj, A. i Šimić, N. (2019). Motivational determinants of sexting: Towards a model integrating the research. *Psihologijske teme*, 28(3), 461-482.
- Siegle, D. (2010). Cyberbullying and sexting: Technology abuses of the 21st century. *Gifted child today*, 33(2), 14-65.

- Simpson, B. (2013). Challenging childhood, challenging children: Children's rights and sexting. *Sexualities, 16*(5-6), 690-709.
- Skaar, N. R. (2009). *Development of the Adolescent Exploratory and Risk Behavior Rating Scale*. (Doctoral dissertation, University of Minnesota).
- Smahel, D., Machackova, H., Mascheroni, G., Dedkova, L., Staksrud, E., Ólafsson, K., ... & Hasebrink, U. (2020). *EU Kids Online 2020: Survey results from 19 countries*. EU Kids Online.
- Springston, K. M. (2017). Gender differences in participation in and motivations for sexting: The effects of gender role attitudes, masculinity, and femininity. *Butler Journal of Undergraduate Research, 3*(1), 9.
- Temple, J. R., i Choi, H. (2014). Longitudinal association between teen sexting and sexual behavior. *Pediatrics, 134*(5), 1287-1292.
- Temple, J. R., Le, V. D., van den Berg, P., Ling, Y., Paul, J. A. i Temple, B. W.. (2014). Brief report: Teen sexting and psychosocial health. *Journal of Adolescence, 37*, 33-36.
- Van Doorn, N. (2011). Digital spaces, material traces: How matter comes to matter in online performances of gender, sexuality and embodiment. *Media Culture and Society, 33*(4), 531-546.
- Van Ouytsel, J., Van Gool, E., Ponnet, K. i Walrave, M. (2014). Brief report: The association between adolescents' characteristics and engagement in sexting. *Journal of Adolescence, 37*(8), 1387-1391.
- Vanden Abeele, M., Campbell, S. W., Eggermont, S. i Roe, K. (2014). Sexting, mobile porn use, and peer group dynamics: Boys' and girls' self-perceived popularity, need for popularity, and perceived peer pressure. *Media Psychology, 17*(1), 6-33.
- Vrselja, I., Pacadi, D. i Maričić, J. (2015). Odnos sekstinga sa seksualno rizičnim ponašanjem i nekim psihosocijalnim čimbenicima. *Psychological Topics, 24*(3), 425-447.

- Walker, K., Sleath, E., Hatcher, R. M., Hine, B. i Crookes, R. L. (2021). Nonconsensual sharing of private sexually explicit media among university students. *Journal of interpersonal violence*, 36(17-18), NP9078-NP9108.
- Walker, S., Sanci, L. i Temple-Smith, M. (2013). Sexting: Young women's and men's views on its nature and origins. *Journal of adolescent health*, 52(6), 697-701.
- Walker, K., Sleath, E., Hatcher, R. M., Hine, B. i Crookes, R. L. (2019). Nonconsensual sharing of private sexually explicit media among university students. *Journal of Interpersonal Violence*, 088626051985341.
- Whiteside, S. P. i Lynam, D. R. (2001). The five factor model and impulsivity: Using a structural model of personality to understand impulsivity. *Personality and Individual Differences*, 30(4), 669-689.
- Winkelman, S. B., Smith, K. V., Brinkley, J. i Knox, D. (2014). Sexting on the college campus. *Electronic Journal of Human Sexuality*, 17.
- Wolak, J. i Finkelhor, D. (2011). Sexting: A typology. Crimes against Children Research Center.
- Wolak, J., Finkelhor, D. i Mitchell, K. J. (2012). How often are teens arrested for sexting? Data from a national sample of police cases. *Pediatrics*, 129, 4-12.
- Woolard, A. (2011). The frequency, attitudes, and beliefs of sexting among college students.
- Xu, W., Zheng, L., Liu, Y. i Zheng, Y. (2016). Sexual sensation seeking, sexual compulsivity, and high-risk sexual behaviours among gay/bisexual men in Southwest China. *AIDS Care*,
- Zloković, J. i Vrcelj, S. (2010). Rizična ponašanja djece i mladih. *Odgojne Znanosti*, 12(1 (19)), 197-213.
- Zuckerman, M. (1994). *Behavioral expressions and biosocial bases of sensation seek*. Cambridge University Press.
- Zuckerman, M. (2007). *Sensation seeking and risky behavior*. American Psychological Association.
- Zuckerman, M. i Kuhlman, D. M. (2000). Personality and risk-taking: common biosocial factors. *Journal of personality*, 68(6), 999-1029.

Prilozi

Prilog 1 Prikaz deskriptivnih pokazatelja dimenzija sekstinga, impulzivnosti i rizičnog ponašanja na uzorku studenata. ($N=205$)

	<i>M</i>	<i>SD</i>	indeks asimetričnosti	indeks kurtičnosti	K-S <i>d</i>	<i>p</i>	α
slanje	4.73	3.74	0.98	0.93	.16	<.01	.72
primanje	6.23	4.59	0.68	-0.19	.13	<.01	.83
prosljeđivanje	0.40	0.88	0.92	0.97	.47	<.01	.74
negativna hitnost	10.09	3.08	-0.06	-0.73	.09	<.01	.75
pozitivna hitnost	11.04	3.22	-0.23	-0.77	.11	<.01	.77
traženje uzbuđenja	9.50	3.07	0.14	-0.67	.09	<.01	.67
nedostatak ustrajnosti	8.29	3.04	0.66	-0.13	.12	<.01	.79
nedostatak promišljanja	7.96	2.96	0.66	-0.18	.11	<.01	.84
učestalost rizičnog ponašanja	69.26	11.82	-0.01	0.26	.06	<.01	.82